ҺУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

46-дахи жэлээ гарана

УРЯАД УНЭН

Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 76 (11979)
1969 оной мартын 30, воскресени

Сэн 2 мүнгэн

СС-эй ОБКОМОЙ VI ПЛЕНУМ ТУХАЙ

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

мартын 29-дэ КПСС-эй Буряадай об-
тэдэй ээлжээтэ VI пленум боложо

ын колхоз болон совхозуудта эконо-
мэриин ямар байһан тухай, тэрэнние
хэмжээнүүд тухай» асуудал пленум
хэлсэгдээ.

алаар республикын хүдөө ажахын ми-
Л. В. ВЛАСОВ пленум дээрэ элидхэл

үзэмжэдэ табигдаһан асуудалые зүб-
лээ КПСС-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь В. И. ТИТОВ, КПСС-эй Хяагтын райкомой нэгэдэхи секретарь Е. Ф. ЕЛИЗОВ, КПСС-эй Захааминай райкомой нэгэдэхи секретарь Б. И. НИКОЛАЕВ, Загарайн аймагай «Гигант» колхозой түрүүлэгшэ А. В. СМОЛИН, Буряадай хүдөө ажахын институдай проректор Ц. Д. ДОРЖИЕВ, Сэлэнгын аймагай хүдөө ажахын үйлэдбэриин управлениин начальник Т. И. ТЕНЕТОВ, КПСС-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь Н. И. МАЛЫГИН, СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай хүдөө ажахын ба экономикын секторые даагша, экономикын эрдэмэй кандидат Ц. Б. ГАЛДАНОВ, Мухар-Шэбэрэй аймагай Суулгын совхозой директор Л. Ц. ЦЫРЕНОВ, Буряадай «Птицепром» трестын директор И. А. ИГНАТЬЕВ, «Сельхозтехникын» республиканска нэгэдэлэй түрүүлэгшэ С. Г. ДОВГАНЬ, Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой түрүүлэгшэ В. В. СМОЛИН гэгшэд хабаадаа.

Пленумэй түгэсхэлдэ КПСС-эй обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. МОДОГОЕВ үгэ хэлэбэ.

Хэлсэһэн асуудалаараа КПСС-эй обкомой пленум зохихо тогтоол баталан абаба.

РИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛЭЭ БҮРИ ТҮРГЭДХЭЕ, САБШАЛАН

АНАРЖУУЛХА ХҮДЭЛМЭРЭЕ УЛАМ ҮРГЭДХЭЕ!

ИЛГАЯА ЭНЭБДИ

гэшүүн Дамба Бад-
75» трактор жолоодо-
гурбан жэл болобо.
изаторта шэнэ трак-
, отделениие эрхи-
Бальжинимаев:
үрдөө, хамаг юумыень
божо, нарин нягтаар
,—гээд хэлээ.
ажалай бригадир Владимир Намса-
ын үгэ хам тодожо
нэмэбэ:
нэй хэды залуушье
дуратай, нарин няг-
тор юм. Ургаса ху-
соо коммунис ажалай
хамнай. Дамба энэ
ехэтэйгээр хэрэг-
байха.

трактораа бүхы зааба-
шаглаһан байна. Ту-
һаа ахилжэ, навес-
газар хахалхадаа,
даабари хододоо
процент дүүргэдэг һэн
соо таһалгаряагүй та-
хүдэлһэн тракторынь
эдэ, заһабарилхаар
байгаагүй һэн. Гур-
туршада хоёр халаан
тракторынь мүнөө-
заһабарилгада

нэгэшье үдэр гээн-
шииг нойто алдаха-
най отделениин меха-
бэлэдхэл һайнтайгаар
халуун хаһые угтахань.
шэрэхэ хоёр сеялкэ-
заһабарилганхай, хүдэлхэ
бэлэн болгодонхой,— гэжэ
хөөрэнэ.

Отделениин 18 трактор, тарилгын үедэ хэрэглэгдэхэ бүхы техникэ бүгэдэ заһабарилагданхай. 5 мянган центнер хүрэнгын орооһон эдэ үдэрнүүдтэ томо жэжээрээ илгагдажа дүүрэхэ юм. Байгша ондо — түсэбтэ табан жэлэй шиидхэхы дүрбэдэхи жэлдэ шэниисынгээ тараалан 70 гектараар үргэдхэхэ гэжэ шанагынхид шиидэнхэй. Хабарайнгаа тарилга богонихон болзор соо үнгэргэхэ бүхы арга боломжо отделенидэ бии. 2,5 мянган гектар тараланайнь 1205 гектар хара паар, 355 гектар намарай паар болгогдонхой.

Үндэр баян ургасын үндэһэ һуури табихын тула хабарай тарилгын бүхы хүдэлмэриие агротехникын заабариин ёһоор, эрхим шанартайгаар үнгэргэхэ гэжэ шиидэһэн Шанагын отделениин механизаторнууд тарилгада дабшахаар бэлэн болонхой.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ВЛКСМ-эй ЦК-гай значогоор шагнагдаһан Бодонгуудай механизатор Д. Бадмаев.

Н. ДАМБАЕВ.

Бэшүүр.

МАРТЫН 15 — *Сабшалан, бэлшээри найжаруулха хоёр hара* — МАЙН 15

БУРГААҺАН, БОЛДОГУУД СУХАРИНА

«Хүсэ ехэтэй трактор, машинануудаар зэбсэгжэһэн, тусхай оньһожоруулагдамал отрядай эмхидхэгдэһэнэй ашаар лэ һүүлэй үедэ сабшалан дээрэмнай ехэ хүдэлмэри хэгдээ гээшэ» гэжэ Сэлэнгын аймагай алишье ажахыда хөөрэлдэдэг.

Нээрээшье «Сельхозтехникын» нэгэдэлэй аймагай отделенидэ хоёр жэлэй саада тээ бии болгогдоһон машинно-мелиоративна отряд колхоз, совхозуудай нуга сабшалан дээрэ наг шэбхэ гаргаха, газарай хүрьһэ һайжаруулха гэхэ мэтэ нилээд ехэ хүдэлмэри хэнэ. Энээн тухай «Сельхозтехникын» аймагай отделениин главна инженер Д. А. Кречетовтэй хөөрэлдэхэдэ, нигэжэ хэлэнэ:

— Манай оньһожоруулагдаһан отрядай хүсөөр гансахан нёдондо жэл ой модо бургааһа шугыһаа сэбэрлэгдэжэ, уһа намаг хатаагдаад, 1530 гектар шэнэ газар ашаглагдаа. Ажахынуудай сабшалан дээрэ 24 мянга гаран тонно шэбхэ гаргагдаа гэхэ гү, али түсэбһөө гадуур таба мянган тонно шэбхэ зөөгдөө. Гол горходой уһа хааха хаалта бариха, һубаг ханаабуудые татаха, малтаха талаар баһал ехэхэн ажал хэгдээ.

Мүнөө тус отрядай звенонууд республика соо соносхогдоһон габшагай хүдэлмэриин хоёр һарын эхилхэһээ бүри урда сабшалан дээрэ хүдэлжэ захалаа һэн. Жэшээлхэдэ, Тельманэй нэрэмжэтэ колхозой Һүтэй гэжэ газарта нэгэ звенонь сабшалангай боролжо бургааһа сэбэрлэжэ байна.

Һаяшаг бидэ тэрэ звеногой хэжэ байһан хүдэлмэриие ошожо хараабди.

Сэлэнгэ мүрэнэй олон тоото тохой, олтирогуудые зубшаад гүйлгэлдэнэбди. Саһан хүнжэлһөө һаял һалаһан газар хабарай наранда шарагдан, үбэлэй нойрһоо һэреэд, сэежэ дүүрэнээр амилжа байһандал багаханаар ууралтана. Бульдозертой трактораар обоо хүбөө болотор түлхижэрхиһэн жэжэ боролжо, бургааһанай обоонууд эндэ тэндэ барбайлдана. Тэдэнэй хоорондуурхи сабшалан үндэгэ мухарюулхаар тэгшэ болошонхой.

— Урдань энээ руу машинаар ябахаһаа наана, мори тэрэгээршье ябаха аргагүй, болдог солдог, добо доно байһан юм. Мүн боролжо бургааһан бөөн бөөнөөрөө ургашоод, сабшахада ехэ һаад хэдэг һэн,—гэжэ мантай ябаһан агроном-мелиоратор А. Б. Кузьмин хэлэнэ.

Эндэ дүрбэн хүн хүдэлдэг юм. Бултадаа шахуу залуушуул. Тэдэнэр тусхай нүүдэл вагон соо байрлаад хүдэлдэг. Трактор, машинын эбдэрээ һаань, ябууд заһаад, гагнаха юумыень гагнаадхиха бүхы хэрэгтэй түхеэрэлгэ эндэнь хуу бии.

Тус звенодо дүршэлтэй бэрхэ механизатор Василий Бутин түрүүтэй, мүн трактористнар Максим Болотов, Иван Осипов, Алексей Аверин гэгшэд хүдэлнэ. Тэдэнэр өөһэдынгөө хүсөөр элдэб оньһон түхеэрэлгэ хэдэг. Жэшээнь, бульдозерой урда хурса эритэй түмэр тодхожо үгэһэниинь бургааһа боролжо үндэһөөрнь отолжо абана.

Звеногойхид «Т-100» трактораар богонихон болзорто 70 гектарай бургааһа сэбэрлээд, сабшалангаа нилээд ехээр үргэдхэбэ. Тиигэжэ урдань мүртэй ургаса гарадаггүй яяр муу байһан газарһаа мүнөө олохон центнер үбһэн нэмэжэ абтадаг болохонь гээшэ.

Һаяшаг тэдэнэр Сагаан-Аралдахи сабшалангаа бургааһа боролжоһоо сэбэрлэжэ дүүргээд, Уляаһата гэжэ газарта ошоод хүдэлжэ байна. Эндэ 60 гаран гектар сабшалан жэжэ бургааһа боролжоһоо сэбэрлэгдэхэ, үргэдхэгдэхэ юм.

— Сабшаламнай яһала ехэшье һаа, ургасань үшөөл һанаһанда хүрэнэгүй. Зарим газарта жэжэ боролжо бургааһан ургашоод, болдог болоод, сабшахада һаад хэнэ. Тиимэһээ сабшалан сэбэрлэхэ хүдэлмэримнай үшөөл ехэ байна. Мүнөө хабартаа иланхаяа ехэ юумэ хэжэ үрдихэ ёһотойбди,—гэжэ звеное даагша А. Аверин хөөрэнэ.

Н. БАДМАЕВ.

Сэлэнгын аймаг.

ҮХЫ ҮМЭНЬ ЭЛЭН

Үдэр хоногой үнгэрхэ бүри хабарай тарилгын хүдэлмэри улам ойртожо байна.

Тиимэһээ мүнөө Хориин совхозой Хүл тосхоной хоёрдохи отделениинхид орооһо тараанайнгаа үрэһэ хүрэнгэ үшөө дахин сэбэрлэнэ, нара һалхинда гаргажа шанаржуулна, һайрамай уһа тараалан, сабшалан дээрээ тогтооно. Тэндээ наг шэбхэ гаргана, минеральна утэгжүүлгэ тараана.

— Эдэ үдэрнүүдтэ 2000 центнер шэниисын, хара тараанай, ешмээнэй үрэһэн сэбэрлэгдээд, мүнөө шэниисынь үрэһэн томо, жэжээрээ илгагдажа байна,—гэжэ отделениин үрэһэнэй складые даагша М. А. Канитер хэлэнэ.

Тэрэшэлэн эндэ хабарай тарилгада хүдэлхэ трактор, машинанууд хуу заһабарилагдажа, бэлэн болгогдонхой. Энэ хүдэлмэридэ түмэршэ дархан Бата Дашиев, трактористнар Петр Горшков, Павел Лосев, Михаил Ларионов гэгшэд шалгаржа гараа. Һүүлэй үедэ отделениинхид трактор, машина олоор табяад, сабшалан, тараалан дээрээ наг шэбхэ ехээр зөөжэ байна. Мүн һаяар 100 гаран центнер минеральна утэгжүүлгэ тараагдахань.

Энэ үбэлдөө Үдын голдо саһан мүртэй ороогүй, шанга хүйтэн байжа, газарай хүрьһэндэ шииг нойтон тон бага. Сагай уларилай нимэ бэрхэтэй байдал тохёолдуулбашье һаань, отделениин тараашад, механизаторнууд эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэ бэлдэжэ, газарай шииг нойто һайнаар бариха хүдэлмэри хээд, үндэр баян ургаса абахын тула бүхы арга боломжо хэрэглэхэ юм.

А. ИВАНОВА.

АССР-эй ВЕРХОВНО ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

АССР-эй ВЕРХОВНО ПРЕЗИДИУМЭЙ ГРАМОТААР НҮХЭР ...СИНИИЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

... горно промышлен-
жэлэй туршада һай-
найнь түлөө, мүн 50
эйнь дашарамдуулан,
...-молибденэй комби-
...йский» рудникгай на
... Плаксин Алексей Ива-
...дай АССР-эй Верхов-
...езидиумэй Хүндэлэлэй
...наха.

АССР-эй Верховно
...идиумэй Түрүүлэгшэ
А. ХАХАЛОВ.

АССР-эй Верховно
...идиумэй Секретариин
...езидиумэй гэшүүн
Ф. БУДАЖАБЭ.

... Соведүүдэй байшан.
... мартын 28.

Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрикын коллектив табан жэлэй түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсоод, амжалтатайгаар ажаллажа байнхай. Түрүүшүүл олон. Жэшээлхэдэ, Светлана Дамбаева, Любовь Ажанова гэгшэд нооһо арилгахадаа шадамар бэрхэ юм. Эдэнэр үдэр бүриингөө нормые хододоо үлүүлэн дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ. С. Дамбаева Л. Ажанова хоёр.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

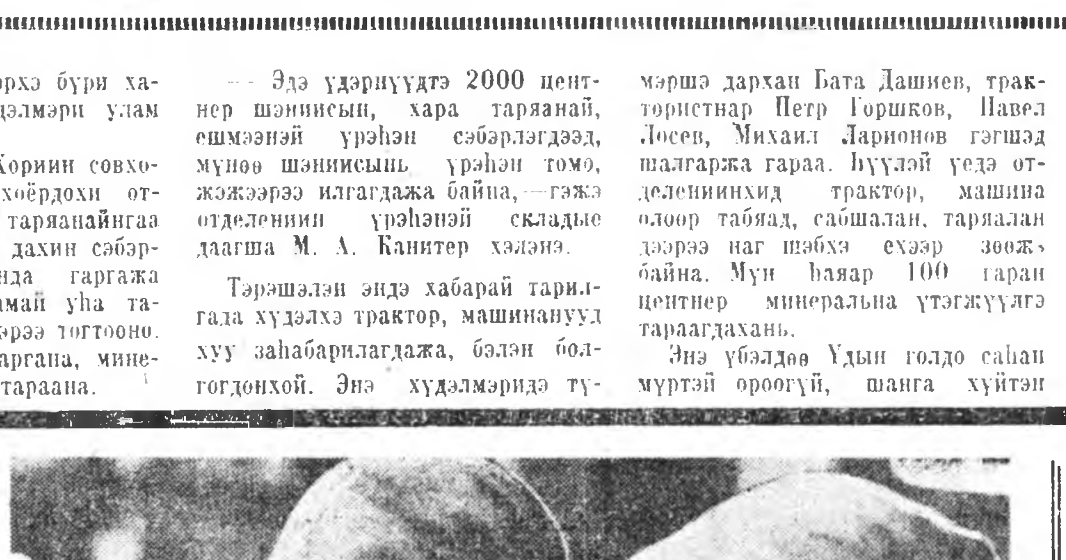

НАЙДАМТАЙ ХҮН

Александр Кузьмич Лисенковые Хурамхаанай совхозой һахалиин гүүртын һаалишад найдамтай хүн гэжэ нэрлэдэг юм. Юуб гэхэдэ, энэ хүмнай Баргажанай аймагай энэ ажахыда наймадахи жэлээ техник-урэжүүлэгшээр хүдэлнэ. Нүхэр Лисенков жэл бүри ажалдаа амжалта туйладаг. Тэрэнэй дүй дүршэлөөр аймагай техник-урэжүүлэгшэдэй дунда семинар үнгэргэгдэһэн байна.

Нёдондо техник-урэжүүлэгшэ 100 үнеэн бүриһөө 95,1 тугал абаһан. Мүнөө жэл нүхэр Лисенков 202 үнеэнһээ 197 тугал абаха зорилго урдаа табинхай. Александр Кузьмич энэ уялгаяа амжалтатай бэелүүлнэ. Мүнөө гүүртын үнеэд һайнаар тугаллажа эхилэнхэй.

— Үнеэднай бултадаа тугаллаха,—гэжэ эндэхи һаалишад хэлэнэ. Һаалишад мэдээл хадаа хэлээ.

Б. ГОМБОЕВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

КПСС-эй ЦК-да УУЛЗАЛГА БОЛОБО

КПСС-эй ба Финляндиин компартиин түлөөлэгшэдэй хоорондо нүхэд ёһоной уулзалга байгша оной мартын 27-до КПСС-эй ЦК-да болоо.

КПСС-эй талаһаа КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежнев, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, секретарь М. А. Суслов, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн А. Я. Пельше, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев, КПСС-эй ЦК-гай уласхоорондын таһагые даагшын нэгэдэхи орлогшо А. С. Беляков уулзалгада хабаадалсаба. КПФ-гэй талаһаа партиин Генеральна секретарь Вилле Песси, партиин Түрүүлэгшэ Аарне Сааринен, КПФ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн Тайсто Синисалю, КПФ-гэй ЦК-гай секретариадай гэшүүн Эркки Кизимяки гэгшэд хабаадалсаа.

Хоёр партиие һонирхуулдаг асуудалнууд хөөрэлдөөнэй үедэ зүбшэн хэлсэгдээ.

КПФ-гэй, КПСС-эй түлөөлэгшэд уласхоорондын байдалай болон дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй гол асуудалнуудаар, мүн совет-финляндиин харилсаа холбоонуудай талаар хоёр партиин һанал бодолнуудай адли байһые тэмдэглээ. Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай уласхоорондын зүблөөе амжалтатайгаар үнгэргэхын тула бүхы хэрэгтэй хэмжээнүүдые хоёр парти абахаар шиидэнхэй байһанаа лаблаад, зүблөөндэ бэлдэхэ талаар хэгдэһэн ехэ хүдэлмэриие сэдьхэлээ ханангяар тэмдэглэбэ.

Хоёр партиин хоорондохи аха дүүгэй харилсаа холбоое хүгжөөхөөр бэлэн байһанаа дахинаа элирхэйлэн мэдүүлбэд.

Уулзалга хани халуун, нүхэд ёһоной оршон байдалда үнгэрөө.

(ТАСС).

Оранай ажалшад совет айлшание халуунаар угтаба

ОРАН. (ТАСС-ай тусхай корр.). Хүнэйнгөө тоогой талаар Алжирай удаа хоёрдохи һуури эзэлдэг Оран хотын ажалшад СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные мартын 28-да халуунаар угтаа.

Оранай олон мянган хүн зон гоё һайханаар шэмэглэгдэһэн үйлсэнүүдтэ гаража, аха дүү совет арадай түлөөлэгшые халуунаар амаршалба. Агууехэ Советскэ Союзай, совет-алжир хани барисаанай, хоёр арадай аха дүүгэй харилсаа холбооной нэрэ түрэдэ зорюулагдаһан транспарантнууд ба лозунгнууд Оранай үйлсэнүүдтэ, гэр байшангуудай ханада олоороо харагдана.

Алжирай нефтехимическэ промышленностиин томо түб болохо Арзев гэжэ хото тээшэ тусхай кортеж Оранһаа гаража дабшаба. Промышленность ба энергетикын министр В. Абдессалам СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшые тэндэ угтаба.

Совет айлшад Алжирай шэнэ барилгануудай нэгэн болохо азотно утэгжүүлгэ ба аммиак үйлэдбэрилэн гаргаха комбинат ошожо хараа.

Н. В. Подгорный хүндэтэ айлшадай дэбтэр соо гар табижа, Арзевай бүхы хүдэлмэришэдтэ, инженернүүдтэ, технигүүдтэ, алба хаагшадта ажалдаа ехэ амжалта туйлахыень, зол жаргалтай байхыень хүсөө.

Н. В. Подгорный ба тэрээнтэй суг ябаһан хүнүүд Арзевһаа Оран бусажа ерээ.

Оранай префект СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын хүндэлэлдэ зорюулан сайлалга эмхидхээ. Сайлалгын үедэ Н. В. Подгорный А. Акби хоёр хани ёһоной хундага үргэжэ, үгэ хэлэбэд.

Нютагай сагаар 16.00 часта Н. В. Подгорный ба тэрээнтэй суг ябаһан хүнүүд Оранһаа һөөргөө бусаба. СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орон дотор аяншалхадань, Революционно соведэй гэшүүн, АНДР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Бутефлика түрүүтэй хүндэлэлэй комитет үдэшэнэ.

Н. В. ПОДГОРНЫН АЯНШАЛГА ТУХАЙ АЛЖИРАЙ ХЭБЛЭЛ ИИГЭЖЭ БЭШЭНЭ

АЛЖИР. (ТАСС). СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные АНДР-тэ ошоод байһан тухай, совет-алжир хэлсээнүүдэй эхилһэн ушар оронoй хэблэлэй ба олониитын гол анхарал хандуулна.

Хэлсээнүүд хани халуун оршон байдалда үнгэрнэ гээд газетэнүүдэй мэдээсэлнүүд сэж тэмдэглэгдэнэ.

Н. В. Подгорный М. Бумедьен хоёрой хоорондохи хэлсээнүүд Советскэ Союз ба Алжирай хоорондохи харилсаа холбоое хүгжөөхэ асуудалнуудта зорюулагдаһан байгаа гээд «Эль-Муджамид», «Аш-Шааб» гэжэ газетэнүүд бэшэнэ.

Юристнүүдэй уласхоорондын хуралдаан хүдэлмэреэ дүүргэв

Нацис гэмтэдые мүрдэхэ асуудалаар уласхоорондын конференци Москвада мартын 28-да хүдэлмэреэ дүүргэв.

Дэлхэйн арадууд дайе үзэн ядана, тэдэнэр нацис сэрэгэй гэмтэдые мүрдэхэ эрилтэ табина, неофашис ба милитарис хүсэнүүдэй шэнэ дайтолгоһоо хүн түрэлтэниие хамгаалха эрилтэ табина. Европын 17 гүрэнэй үгэ хэлэлгын гол удхань иимэ байгаа.

Нацис гэмтэдые мүрдэхэ асуудалаар уласхоорондын конференци түгэсхэлэй заседани дээрээ хандалга баталан абаа.

США-гай Вьетнамда хэдэг ээрхэг түримхэй ябуулгые, араб оронуудта эсэргүү Израилиин хабата добтолгые, хүнэй эрхые бүдүүлигээр хаһаһан, грек арадта эсэргүү гэмтэ ябуулга хэдэг, демократиие хориһон грекскэ сэрэгэй хархис засагаархидай ябуулгые эрид шууд буруушааһан резолюци конференци дээрэ баталан абтаа.

(ТАСС).

«КОСМОС-275» НИИДХҮҮЛЭГДЭБЭ

ТАСС-ай МЭДЭЭСЭЛ

«Космос-275» гэжэ ээлжээтэ хэмэл одон 1969 оной мартын 28-да Советскэ Союзһаа дэгдээгдээ.

ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ УУЛЗАЛГА

ЛВРЗ-гэй соёлой ордон соо залуу хүдэлмэришэд, Яруунын аймагай түрүү һаалишад, хонишод сугларжа, хүхюун соёнтойгоор зугаалан танилсабад. Уданшьегүй хонхо жэнгиржэ, эндэ суглараашад үргэн ехэ зал соо орожо, шэмээгүй болон һуубад. ЛВРЗ-гэй завкомой түрүүлэгшэ А. Л. Смирнов суглараашадай урда гаража, хүдэлмэришэ зоной хүдөө ажалшадтай хани холбоогоо бүри бэхижүүлжэ байһан тухай дэлгэрэнгыгээр хэлэбэ. Тэрэнэй удаа Яруунын аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ Н. Жалсановта Ильичэй дүрэтэй дурасхаалта вымпел барюулба. Мүн түрүү һаалишан А. Сазоновада, хонишон Ц. Цыреновада үнэтэ бэлэгүүд үгтөө.

Нүхэр Н. Жалсанов үгэ хэлэхэдээ, Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй хүдэлмэришэд хүдөө ажахые улам түргэнөөр хүгжөөхэ хэрэгтэ ехэхэн хубитаяа оруулжа, аймагай ажахынуудта ехэ туһа хүргэнэ гээд тэмдэглээ. Коммунис ажалай ударнигай хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэһэн модельнэ цехэй эрхим слесарь С. В. Балдыновта, мүн электромашинна цехэй хүдэлмэришэн И. Е. Денегада үнэтэ бэлэгүүдые барюулба.

Тэрэнэй удаа соёлой ордоной артистнууд уран һайханай зүжэг наада харуулжа, эндэ суглараашадые баясуулаа. Заншалта иимэ уулзалгануудые заводой хүдэлмэришэд, хүдөө ажалшад саг үргэлжэ үнгэргэдэг.

Манай корр.

ДҮНГҮҮДЭЭ СОГСОЛОО

Һаяхан Буряадай хэлхеэ холбооной управлени үнгэрһэн һарынгаа социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолоо. Ажалайнгаа эрхим амжалтаар илажа гараһан 38 бригада, участогуудта, мүн хэлхеэ холбооной 47 таһагуудта коммунис ажалай коллектив гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгогдоо. Тиихэдэ ажалдаа онсо шалгарһан 21 хүдэлмэрилэгшэд Хэлхеэ холбооной министерствын, профсоюзай ЦК-гай «Социалис мүрысөөндэ эрхимлэгшэ» гэһэн тэмдэгээр шагнагдажа, управлениингаа Хүндэлэлэй самбарта бэшэгдэһэн байна.

Н. ХАЗАГАЕВ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ЗАЛУУ ТҮРҮҮШҮҮЛЭЙ РЕСПУБЛИКАНСКА ЗАНШАЛТА III СЛЁТ

ЭДИР ХАБАТАН, ЭРШЭ ЗОРИГОО БАДАРУУЛЫ

БАТА ЖАГСААЛ, БААТАР АЖАЛ ИЛАХАЛ!

ЛЕНИНЭЙ ОРДЕНТО республикымнай хүдөө ажахыда хүдөө ажахын үйлэдбэритэй сэхэ холбоотой промышленна предприяти, заһабарилгын, бэлэдхэлэй, барилгын болон бусад эмхи зургаануудта хүдэлжэ байдаг залуу үетэнэй түлөөлэгшэд — габшагай ажалаараа, эдэбхи үүсхэлтэ хэрэг үйлөөрөө суурхаһан түрүүшүүл, мэргэжэлтэд, комсомолой хүтэлбэрилэгшэд — хамтадаа 360 шахуу хүн хүдөө ажахын залуу түрүүшүүлэй заншалта гурбадахи слёдто суглarба. Хүдөөгэй аймагуудые шефтээ абаһан ниислэлэй промышленна предприятинуудай комсомолой организацинуудай түлөөлэгшэд үетэн нүхэдтэеэ уулзажа, хани халуунаар танилсаа, хөөрэлдөө.

Залуу наһан! Хүдөөгэймнай согтой дорюун, эдэбхи үүсхэлшэ залуу үетэнэй түрүү отряд хадаа үнгэрһэн жэлдэ—Ленинскэ комсомолой 50 жэлэй ойе һайндэрлэһэн түүхэтэ жэлдэ хэһэн хүдэлмэриингөө дүн согсолхо, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулан, саашадаа бэелүүлхэ зорилгонуудаа тодорхойлхо гэһэн шухала даабаритай.

Горнын дуун конференц-зал соо зэдэлнэ. «Слёт нээгдэбэ» гэһэн тунхаг ирагуу аялгын сууряатаар соностобо.

«Областной комсомолой организациин, мүн дурасхаалта Улаан тугуудые слёдой зал соо оруулха! — гэһэн захиралта буужа, суглагшад нэгэ жэгдээр хүл дээрээ бодон ёһолно.

Совет ороной Алас-Дурнадахи нангин хилэ дээрэ хитад сэрэгшэдэй бузгай муухайгаар, харата сэдьхэлтэйгээр хэһэн һүйдхэлтэ аашада эсэргүү зэбүүрхэлгын митинг ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Маэн МАХАНОВ нээбэ.

Хитад балмадуудтай эрэлхэг баатараар тэмсэжэ, Эхэ оронойнгоо хилые хамгаалха зуураа, дайсадай хорото һомондо дайрагдажа, залуу наһантаяа хахасаһан, Буряад ороной комсомолой хүмүүжүүлһэн үнэн сэхэ хүбүүд Виктор Гавриловай, Николай Петровой дурасхаалые мүнхэлэн, слёдто уригдаһан хүбүүд, басагад минутын туршада хүл дээрээ бодожо, гүнзэгы шаналалтайгаар зогсобо.

Трибунада Яруунын аймагай Яруунын совхозой хонишон басаган Катя ШАДРИНА гаража:

— Алас-Дурна хилэ дээрэмнай хитад сэрэгшэдэй бузар муухай аашa гаргаһандань зурхэ сэдьхэлнай ехээр зэбүүрхэнэ. Хорото ябуулга гаргаһан хитадай харата һэдэлгэшэдтэ хараал шэнгэг! Маоистнуудай тэрэ бузгай аашадань харюу болгон, өөрынгөө ажалаар Эхэ оронойнгоо экономическа ба оборонын хүсые бидэ улам бэхижүүлхэбди. Би өөрөө республикын суута хонишон Ц. Д. Бадмаевай бригадада хүдэлнэб. Бидэ һайнаар ажалланабди. 1969 ондо 100 эхэ хонин бүриһөө 113 хурьга түлжүүлхэ социалис уялгатайбди. Мүнөөдөө 107 болгоод байнабди. Хонид түрэһөөр. Абаһан уялгаа бэелүүлжэ шадахабди гэжэ ондо үгэеэ үгэхэ байнаб!

ВЛКСМ-эй Баргажанай райкомой нэгэдэхи секретарь Павел ЭРДЫНЕЕВ:

— Бидэ гансал таряа ургуулжа, тугал, хурьга түлжүүлжэ шададаг бэшэ, мүн гүрэнэйнгөө хилэ нарин хёрхоор, үнэн сэхээр хамгаалха гүйсэд шадабаритайбди. Энээниемнай Пекинэй буруу үзэлтэн ойлгожо абаг! Баргажанай комсомолшууд, залуу үетэн хитад бузгайшуулай харата аашада харюу болгон үшөө эршэ хүсэтэйгөөр хүдэлхэ, амжалтаяа улам арьбадхаха гээд бидэ найдуулнабди.

Совет-хитад хилэ дээрэ хитад сэрэгшэдэй гаргаһан һүйдхэлтэ харата аашалга буруушааһан резолюци митингдэ хабаадагшад нэгэн дуугаар батала абаа.

* * *

МИТИНГЫН УДАА слёдой хүдэлмэриин эхилһэн тухай соносхогдохолоорнь залуу хүбүүд, басагад слёдой президиумэй стол дээрэ һөөм ута залаатай шэниисэ тарянай мантан томо боолто, шэмэглэн болгоһон бообо (торт), бүхэли зандань шанаһан поршоонхо бэлэг асаржа табина. Хэһэн ажалаа, туйлаһан амжалтаяа гэршэлэн харуулһан хүндэлэлгын ёһо гурим ха юм даа.

Слёдто хабаадагшадай анхаралда — «КПСС-эй ЦК-гай октябриин Пленумэй (1968 оной) шиидхэбэринүүдые бэелүүлхэ тэмсэлдэ республикын комсомолшууд болон залуушуулай хабаадаха зорилгонууд тухай» асуудал зүбшэн хэлсэлгэдэ табигдаба.

Тус асуудалаар ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Маэн МАХАНОВ элидхэл хэбэ.

Элидхэлшэ 1968 ондо—ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойе һайндэрлэһэн түүхэтэ жэлдэ республикын хүдөө ажахыда хүдэлдэг комсомолшууд болон залуушуулай туйлаһан амжалтанууд тухай, ямар зэргын алдар солодо хүртэһэн тухай, хоёр слёдой хоорондо залуу үетэнэй ажабайдалда, хүдөө ажахы дээрэ болоһон ехэ хубилалтанууд тухай онсолон тогтобо. Социалис мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсожо, һайн үрэ дүн туйлаһан комсомолой организацинууд, комсомол-залуушуулай коллективүүд тухай мүн лэ анхарал татамаар хөөрэжэ үгэбэ. Мүнөө бүришье харюусалгатай үе ороод байна. В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн угтамжын бэлэдхэл ёһотойл шалгалта болохо байна бшуу.

— Хүдөөгэй залуушуул ехэ тэмсэлэй манлайда жагсанхай, үйлэдбэриин эгээл харюусалгатай газарта хүдэлнэ. Энэ хэлээшые нимэ жэшээнүүд баримтална гэбэл, республикын колхоз, совхозуудта 6 мянга гаран комсомолшууд, залуушуул хүдэлжэ байна. Тэдэнһээ хонишодоор 890, һаалишадаар 1320, мал адуулагшадаар 400, механизаторнуудаар 3050 хүн хүдэлнэ. Комсомол-залуушуулай 83, һү һаалиин 146 фермэ эмхидхэгдэнхэй.

Нёдондо хабарай тарилга дээрэ комсомол-залуушуулай 300, үбһэ хуряалгын үедэ 248 звено, таряа хуряалга дээрэ 530 агрегат болон экипаж хүдэлжэ гараа. Ургаса хуряалгын үедэ 10 мянга гаран комсомолшууд болон залуушуул поли дээрэ ажаллаһан байха юм.

1968 оной ажалай дүнгөөр ВЛКСМ-эй обком Хүндэлэлэй грамотаар хүдөөгэй олон залуушуулые шагнаһан байгаа. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар 25, ВЛКСМ-эй ЦК-гай «Алтан хоолос» гэжэ значогоор 35, ВЛКСМ-эй ЦК-гай ойн баярай «Үйлэдбэриин залуу түрүүшүүлдэ» гэһэн значогоор 600 шахуу хүн шагнагдаа һэн. Колхоз, совхозуудай залуу 27 түрүүшүүл харийн оронуудаар аяншалаа, 14 хүн уласхоорондын «Спутник» гэжэ лагерьта амараа. Энэмнай залуу үетэнэй амжалтые үндэрөөр тэмдэглэһэн ушар болоно бшуу.

Механизаторнууд Василий Стрельников, Василий Соковиков (Бэшүүр), Георгий Филиппов, Николай Михайлов (Мухар-Шэбэр), Валерий Бурдуковский, Иван Лаптев (Улаан-Үдэ), Владимир Падерин, Николай Райгданов (Хяагта) гэгшэдэй алдар солоорнь омогорхонобди. Эдэнэр үдэр бүриингөө даабарие 130—150 процент дүүргэжэ ябаа. «Улаан Оронго» колхозой тракторист Владимир Халзанов ВЛКСМ-эй ЦК-гай зарлаһан хүдөө ажахын түрүү залуушуулай бүхэсоюзна зүблөөндэ хабаадалсаха зол хубитай байгаа.

Хонин ажалые шефтээ абаха гээшэ областной комсомолой организациин дайшалхы зорилго гэжэ тоологдоно. Энэл һалбарида габшагай бэрхэ, һургуулитай залуу хүсэн хэрэгтэй. Мүнөө олонхи ушарта энэ ажал дээрэ наһатай болоһон хүнүүд хүдэлнэ. Ойрын хоёр жэлэй туршада хонин ажалда хүдэлхөөр адагынь 2000 залуушуулые, комсомолшуудые эльгээхэ шухала зорилго табигдаад байна,— гэжэ нүхэр Маханов элидхэнэ.

Үгэеэ үргэлжэлүүлхэ зуураа, Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой залуушуулай, Баргажанай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой залуу коммунист, хонишон Ольга Сангадиевагай, Сэлэнгын аймагай Ноёхоной дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагшадай үнэтэ үүсхэлэй удха шанар тухай тогтоо. Мүнөө үедэ республика соо 300 гаран залуушуул ба комсомолшууд малай фермэ[...] ошоод байна. Гэбэш[...] Сэлэнгын, Захаамин[...] аймагуудта энэ хүд[...] гөөр ябуулагданагүй[...].

Газар уһалалгын [...] нүүдые барилгада тү[...] комсомолой организа[...] лашагүй зорилго [...] КПСС-эй ЦК-гай окт[...] нум онсо анхарал таб[...] элидхэлшэ хэлэнэ. Т[...] Шэбэрэй Түгнын, Ба[...] магай Каралигай уһа[...] темэнүүдэй барилга [...] барилга гэжэ нёдондо [...] һэн. Үнэндөө тэрэмнай [...] дөө хүрэнгүй һалашо[...] хэлшэ тэмдэглээ. Ту[...] дентнэрэй барилгын [...] хэлгын удха шанар [...] нёдондо хэһэн юум[...] харуулба. Тиихэтээ [...] жэлдэ энэ шухала [...] эмхидхэхэ ёһотойб [...] да анхаралаа хандуу[...].

«Хүдөө нютагта а[...] даа техникэ шудала!» [...] хүсэндэнь хүргэхэ, [...] комсомолой организ[...] үдэр бүриин анхарал [...] хэрэг гэжэ тодорхой[...].

— Мүнөө бүхы о[...] Ленинэй түрэһөөр 10[...] угтахаяа бэлдэжэ ба[...] ойе эрхимээр угтахы[...] соён хаа хаанагүй үр[...] нэ. Комсомолой орга[...] зорилго юуб гэхэдэ, [...] үнэхөөрөөл бүгэдэ ни[...] энээндэ залуу ажа[...] хабаадуулжа, ёһото[...] ехэтэй хэрэг үйлөөр [...] нэбди,— гээд нүхэр М[...] хэлээ дүүргэнэ.

ҮГЭ ХЭРЭГ ХОЁРНАЙ АЛГАСАХАГҮЙ!

АЛДАРТА КОМСОМОЛОЙ 50 жэлэй ойн баярые тэмдэглэһэн жэлдэ туйлаһан амжалтаяа улам арьбадхаха, агууехэ багша В. И. Ленинэй түрэһөөр зуун жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ехэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоһон республикын хүдөө нютагуудай комсомолшууд болон залуушуул 1969 ондо—түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи жэлдэ үшөө шанга эршэ хүсэтэйгөөр хүдэлхэ, нийтын ажабайдалда шударгыгаар оролсохо байһанаа залуу түрүүшүүл — хүдөөгэй залуушуулай түлөөлэгшэд үнэн зүрхэнһөө мэдүүлнэ, бэеэ уялгална.

ВЛКСМ-эй Кабанскын райкомой нэгэдэхи секретарь Георгий НОВОГОДСКИЙ слёдой трибунада түрүүлэн гаража, аймагай залуушуулай туйлаһан амжалта, эдэбхи үүсхэлтэ нийтын ажал ябуулга тухай али олон алдарта нэрэнүүдые дурдан, тоо, жэшээнүүдые баримталан элидхэбэ. Кабанскын аймагай ажахынуудаар эрхим сэгнэлтэтэй үрэ дүнгүүдые туйлажа, үльгэр жэшээ харуулдаг залуу механизаторнууд, һаалишад, гахайшад, шубуушад, загаһашад жэлһээ жэлдэ олон болоно. Энэ жэлдэ дунда һургуули дүүргэһэн хүбүүд, басагадые түрэл тосхондоо үлэжэ, ажалай ехэ һургаал абахынь тулада горитой хүдэлмэри ябуулагдана гэжэ тэмдэглэбэ.

Тиихэ зуураа хадуур балта хоёрой холбооe улам бэхижүүлхэ хэрэгые шухалада тоолобо. Тиихын тулада городой залуу үетэн хүдөөгэйнгөө хани нүхэдтэ үзүүлдэг шефскэ туһаламжаяа бүри хүгжөөхэ бэзэ гэжэ найдана. Зүгөөр энэ шухала удха шанартай хүдэлмэри ябуулга хадаа ВЛКСМ-эй обкомой оролдолгоор гүримшүүлагдаха ёһотой һэн. Тиигэбэл энэ хэрэгэй хүмүүжүүлхы үүргэнь нилээд дээшэлхэ бэлэй гэжэ тэрэ элирхэйлнэ.

— Манай колхозой комсомолшууд болон залуушуул яһала һайнаар, эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Хүдэлмэриинь үрэ дүншье яһала баян, колхозой үйлэдбэриин шиидхэхы участогууд дээрэ ажалладаг залуушуулай тоо улам олон болоно. Жэшээнь, үнгэрһэн намар абтаһан бүхы орооһо тарианай хадһаа ехыень комсомол-залуушуулай агрегадууд хуряаһан байна бшуу. Тиихэдэ коммунис ажалай ударник, ВЛКСМ-эй гэшүүн Анатолий Фалилеевэй хүтэлбэрилдэг комсомол-залуушуулай тракторна бригада 800 гектар тарялангһаа 13 мянган центнер орооһо сохижо абаа. Энэнь гектар бүриһөө 16,4 центнер таряа хуряаһан жэшээтэй болоно. Ехэ амжалта туйлаһан тус бригада колхоз соо дэлгэрһэн мүрысөөндэ нэгэдэхи һуури эзэлжэ, дамжуулгын Улаан тугта, мүн гэн шанда хүртэһэн байна.

Мүнөө хабарай тарилгада орохоор хүсэд бэлэмди. Техникэ сүм заһабарилагданхай, жэрытэр табятай. Бидэ колхозоороо «Табан жэлэй түсэбые — дүрбэн жэл соо!» дүүргэхэ гэһэн нийтэ эрмэлзэлтэйгээр хүдэлжэ байнабди. Энэ тэмсэлдэ артелиин комсомолшуудай болон залуушуулай оруулха хубита ехэ,— гэжэ Бэшүүрэй аймагай «Победа» колхозой механизатор Василий ФАЛИЛЕЕВ мэдүүлбэ.

Мүнөө жэлдэ арбадахи класс дүүргэхэ һурагшадые түрэл колхоз, совхоздоо үлэжэ хүдэлхынь тулада аймаг соо эмхидхэлэй хүдэлмэриин ябуулагдажа байһан тухай ВЛКСМ-эй Мухар-Шэбэрэй райкомой нэгэдэхи секретарь Юрий ПАРПАЕВ слёдто хабаадагшадта хөөрэжэ үгэбэ. Даб дээрэ 72 һурагшад хүдөө ажахын шиидхэхы участогууд дээрэ хүдэлхэ, ажалай һургаал шудалха дуратай байһанаа мэдүүлээ.

Гадна аймаг дотор «Басагад—трактор жолоодохо мэргэжэлтэй болоё!» гэһэн уряа тараад байна. Энэ талаар «Родина» колхозой басагадай гаргаһан үүсхэл олоной анхарал татаад байна. Бага-Куналейн СПТУ-гай филиалда 16 басагад абтаад, тракторист мэргэжэлтэй болохоор һуража байна.

Улаан-Үдын аймагай «Маяк» колхозой һаалишан Евдокия СОКОЛОВА:

— Манай һү һаалиин нэгэдэхи фермэдэ 21 һаалишад хүдэлдэг, тэдэнэй олонхинь Десятниково тосхоной дунда һургуули дүүргэһэн басагад. Фермэмнай ВЛКСМ-эй 50 жэлэй нэрэмжэтэ. Бидэ энэ алдар нэрээрээ омогорходогбди. Гэхэ зуура нимэ дээдэ нэрэтэй байһандаа харюусалгамнай угаа ехэ гэжэ мэдэрдэг байнабди.

Үнгэрһэн жэлдэ һү һааха, гүрэндэ худалдаха даабаряа амжалтатайгаар дүүргээ һэмди. Үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 2170 килограмм һүн һаагдаа бэлэй. Тиихэдэ түрүү һаалишад С. Баннова, Д. Степанова, Н. Степанова гэгшэд 2600—2800 килограмм һү һааһан байха. Үнеэдээ һайнаар эдеэлүүлгэ, зүбөөр һаалга, зооветеринарна һуралсал манай амжалтын түлхюур гээшэ.

Олон һаалишан нэмэлтэ түлбэридэ хүртөө һэн. Хоёрнай курорт ошохо путевкоор, олониинь дурасхаалта алтан часаар шагнагдаа. Нина Лаптева, Мария Чистякова уласхоорондын «Спутник» гэжэ лагерьта амаржа ерээ бшуу.

Бидэ һайнаар хүдэлнэбди, зүбөөр, хүхюун сэнгэлигээр амарнабди. Фермэ дээрэмнай телевизор, газетэ, журналнууд, ном һудар дүүрэн. Олон һаалишад үдэшын дунда һургуулида һуража, эрдэм бэлигээ дээшэлүүлһээр.

Артелиин малшад В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе амжалтатайгаар угтахын тула ехэ бэлэдхэл хэжэ байна. Үбэлэй һаранuудта үнеэн бүриһөө 1250 килограмм һү һааха гэһэн социалис уялга нёдондо октябрь һарада абаа һэмди. Мүнөө таба һарын дүнгөөр 900 килограммда хүргөөд байнабди. Тэрэл суглаан дээрэ мүнөө жэлдэ үнеэн бүриһөө 2100 килограмм һү һаахаб гэжэ үгэеэ үгөө һэм. Тэрээндээ хүрэхэл гэжэ оролдоноб.

Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой һаалишан Сэндэмэ БАДМАЕВА:

— Баян-Голой дунда һургуули дүүргэһээр лэ 1968 оной июль һарада колхоздоо мэдүүлгэ барижа, гэшүүн болон сасуу һаалишан боложо, ажалайнгаа намтар эхилээ һэм. Тиихэдэ бидэ классаараа 13 хүн түрэл колхоздоо хүдэлхөөр үлөө бэлэйбди. Хүдөө ажахыда хүдэлхэ хүн олон хэрэгтэй гэжэ бидэ мэдэнэбди. Мүнөөшье манай аймагта механизаторнууд, һаалишад, лутовсдууд, хонишод, мал адуулагшад олоор дутана: Наһатай болоһон олон үбгэд, хүгшэд амаралтада гарахаяа байна. Тиимэһээ тэдэнэйнгээ хэрэг үйлые бидэл, залуу үетэн, үргэлжэлүүлхэ уялгатай ха юмбибди.

Дунда һургуули дүүргэһэн басагад, хүбүүд нютагайнгаа колхоз, совхоздо үлыт, малшан ба механизатор боложо хүдэлыт гэһэн уряа манай Баргажанда гараһаар үнинэй. Нимэ уряа манай колхозой комсорг Владимир Ламуев үшөө 1967 ондо соносхоо бэлэй. Удаань залуу хонишон Ольга Сангадиева республикын бүхы комсомолшууд болон залуушуулда хандаһан бэшэг республикын газетэнүүдтэ толилоо һааб даа. Энэ үүсхэлэй дэмжэгдэжэ байһаниинь һайн лэ гээшэ.

Гэхэтэй хамта манай ажабайдалда, илангаяа залуушуулай байдалда элдэб дутагдалнууд, урма хухалха зүйлнүүд ушардаг байна. Хүн зоной ажаһуудалай эрилтэ хэрэглэмжэ хангадаг, соёл культурын, худалдаа наймаанай эмхи зургаанууд үнэндөө һанаһанда хүрэжэ хүдэлнэгүй гэжэ тэмдэглэхэ байнаб.

Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой комсорг Сэсэгма ЦЫДЕНЖАПОВА:

— Манай колхозой комсомолой организаци 106 гэшүүдтэй. Тэдэнэй диилэнхи олониинь артелиингээ гол һалбаринуудай шиидхэхы участогууд дээрэ ажаллажа байдаг. Жэшээнь, 7 комсомолшууд ахалагша хонишодоор, хонишодоор 29 хүн хүдэлнэ. Тиихэдэ 18 механизатор, 13 һаалишад Ленинскэ комсомолой гэшүүд. Бүгэдэдөө эдэбхи үүсхэлтэйгээр, габшагай шангаар хүдэлнэ, нийтын ажабайдалда шударгыгаар хабаадана.

Баргажанай залуу хонишон Ольга Сангадиевагай бэшэгтэ харюу болгон, манай колхозой комсомолой организаци артелиингээ залуушуулые, комсомолой гэшүүдые олоор малшан, илангаяа хонишон, болгохо гэһэн хүдэлмэри ябуулаа һэмди. Энэ хэрэг тухайгаа газетэнүүдтэ мэдээсэжэ, манай бэшэг республикын залуушуулда хандалга болон толилогдоо һааб даа. Бидэ 50 хүниие мал ажалда хүдэлхөөр эльгээхэ гэжэ багсаамжалһан байгаабди. Харин хүдэлмэри ябуулгатайнгаа 55 комсомолшууд ба залуушуул малшан болоjo хүдэлхэ дуратай байһанаа мэдүүлээ.

Малшан болоһон залуу үетэмнай һайнаар хүдэлнэ, ажалай һайн үрэ дүн харуулна. Бүхыдөө мал ажалаймнай байдалшье һайн. Энэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүхэнһөө 87 хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгатай һэмди. Мүнөөдэр 90 болоод байна. Манай колхозой залуу малшадай һайнаар хүдэлхэ арга боломжошье гүйсэд дүүрэн бии ха юм даа. Республика доторoo суурхаһан, дүй дүршэлөөр баян хонишод олон. Залуушуулай һураха, амарха, сэдьхэл тэниглэн ажаһууха эрхэ байдал манда хүсэд бии гээшэ. Хүдэлхэеэл мэдэхэ хэрэгтэй.

Залуу түрүүшүүлэй слёт дээрэ республикын профессионально-техническэ управлениин начальнигай орлогшо М. И. ХАРТАНОВ, Ербановай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын техникумэй директор А. Г. ФРЕНКЕЛЬ гэгшэд үгэ хэлэһэн байна. Тиихэдээ залуу үетэниие эрдэм һургуулитай, тусхай мэргэжэлтэй болохыень, илангаяа заочноор һуухыень уряалһан ушар һонирхолтой байжа, анхарал татаа.

ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын горкомой нэгэдэхи секретарь Владимир ЛЕОНОВ үгэ абаад:

— Хүдөө ажахые хүгжөөлгэ хадаа гансал хүдөө нютагуудай ажалшадай урдахи хэрэг бэшэ. Бидэ городой хүдэлмэришэн анги мүн лэ эдэбхитэйгээр тэрэ тэмсэлдэнь хабаадалсаха, өөһэдынгөө хубитые оруулалсахые хүсэдэг байнабди. Тэрээнтэй хамта хадуур, балтын холбооe улам бэхижүүлхэ, хүдөөгэй ба городой залуушуулай хани харилсаае бүри үргэгдэхэ гээшэ удха шанараар гүнзэгы хэрэг гэжэ бидэ мэдэрдэгбди,— гээд нүхэр Леонов үгэеэ эхилнэ.

Саашань үгэеэ үргэлжэлүүлхэдээ, нүхэр Леонов ниислэлэй промышленна предприятинуудай комсомолшууд болон залуушуулай, студентнэрэй колхоз, совхозуудта шефскэ ямар туһаламжа үзүүлжэ, холбоогоо, харилсаагаа улам бэхижүүлжэ байһан тухайнь жэшээнүүдые дурдан хөөрэбэ. Городойхид хүдөө гаража, ехэ ажал хэнэ, түхеэрэлгэ, материал үгэнэ; заһабари, барилга эрхилнэ. Үшөө тиихэдэ хүдөөгэй ажалшадта концерт харуулна, лекци уншана, хөөрэлдөө эмхидхэнэ, шефтээ абаһан коллективүүдэйнгээ залуушуулые өөһэдтөө урина, ажабайдалтаяа, ажал хэрэгтэеэ танилсуулна. Залуу түрүүшүүлэй слёт үнгэргэхэдэнь туһалалсана. Жэшээнь ВЛКСМ-эй Октябрьска райком ВЛКСМ-эй Улаан-Үдын райкомтой хамтаржа, комсомолой эхин организацинуудай секретарьнарай һуралсал эмхидхэһэн байна. Яруунын аймагай залуушуулай делегаци дүрбэн үдэрэй туршада Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын заводой ВЛКСМ-эй комитедэй хүдэлмэритэй, залуушуулай ажабайдалтай танилсаба.

— Хото, хүдөөгэй залуу ажалшадай хани барисаанай улам бэхижэжэ, хадуур балта хоёрой холбооной хүгжэжэ байһанай бодото гэршэ болгон Улаан-Үдын авиационно заводой залуушуулай делегаци Баргажанай аймагай залуушуулда дурасхаалта бэлэг барихань,— гээд Владимир Леонов соносхоно. Зал соо альга ташалган нэерлэ, хүгжэм зэдэлнэ.

Тиигээд лэ удаа дараалан судна барилгын заводойхид—баунтынхидта, шэлэй заводойхид—бэшүүрэйхидтэ, «Теплоприбор» заводойхид—зэдын залуушуулда гэхэшэлэн бэлэг барилган, хани халуунаар амаршалалсаан, гараа барилсалга һонирхолтойгоор үргэлжэлнэ.

Энээнэй һүүлээр КПСС-эй обкомой секретарь Н. Е. МЕДВЕДЕВ үгэ хэлэжэ, республикын хүдөө нютагуудай залуу үетэнэй урдахи зорилгонууд тушаа тогтобо.

Слёдто хабаадагшад багша Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэжэ байһан сагта республикын комсомолшуудай, залуушуулай бэелүүлхэ зорилгонуудые хараалһан резолюци нэгэн дуугаар баталан абаба.

* * *

СЭЛЭНГЫН АЙМАГАЙ Ноёхоной дунда һургуулиие мүнөө жэл дүүргэхэеэ байһан һурагшад һайн һайхан жэшээ харуулаа, эдэбхи үүсхэл гаргаа һэн. Тэдэнэр республикын дунда һургуулинуудай 10-дахи класста һуража байһан басагад, хүбүүдтэ хандаһан бэшэг соогоо: **«Агууехэ Эхэ оронмнай В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе угтахые бэлдэнэ. Энэ ехэ үдэрэй хүндэлэлдэ бидэ, Ноёхоной дунда һургуулиин 10-дахи классай комсомолшууд болон залуушуул, хүдөө ажахыда бодото туһаламжа үзүүлхэ гэһэн уялга абаабди. Зэдын аймагай «Коммунизм» колхозой комсомолшууд болон залуушуулай, мүн баһа Баргажанай аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ольга Сангадиевагай патриотическа үүсхэл дэмжэн, түрэл колхоздоо хүдэлхэеэ үлэхэмнай»** гэжэ бэшээ һэн. Энэл шиидхэбэреэ бэелүүлэн, тус классай 33 һурагшадай 24-ниинь хонишод, һаалишад боложо хүдэлхэбди гэжэ мэдүүлээд байна.

Энэ ушартай дашарамдуулан, ВЛКСМ-эй обкомой нэгэдэхи секретарь Маэн Маханов Ноёхоной дунда һургуулиин һурагшадта эхи түрүүлэн барюулхыень алтан онгшэгтэй комсомолой путевконуудые ВЛКСМ-эй Сэлэнгын райкомой нэгэдэхи секретарь Илья Ербановта дамжуулан үгэбэ. Арбадахиие дүүргээд колхоздоо гү, али совхоздоо хүдэлхөөр үлэһэн һурагша бүхэндэ иимэ документ барюулха гурим тогтоогдоо.

* * *

ВЛКСМ-эй 50 ЖЭЛЭЙ ойе тэмдэглэһэн 1968 ондо залуу ажалшадай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүн гаргагдажа, тэндэ илаһан түрүү аймагуудта, ажахынуудта, залуу түрүүшүүлдэ дамжуулгын улаан вымпелнууд, ВЛКСМ-эй обкомой Хүндэлэлэй грамотанууд слёт дээрэ баяр ёһололой оршон байдалда барюулагдаба.

Эрхим амжалта туй[...] бүүд, басагадта «Хүд[...] луу түрүүшүүл» гэһ[...] ЦК-гай тэмдэг үнэтэ [...] барюулагдаба. Удааы[...] мэргэжэл мэргэжэлэ[...] ка соо эрхим үрэ д[...] чайман габшагай бэр[...] рэ, обогынь шэмэглэ[...] тан томо тортнууд б[...].

Хото, хүдөөгэй за[...] холбоо барисаанай, ха[...] най улам бэхижэжэ [...] дэг болгон, городой [...] ганизациие толгойлогш[...] Леоновто аймаг бүх[...] залуу түрүүшүүлэй [...] табаг дээрэ табиһан [...] һаяа доро дохин, а[...] табиба.

Иигэжэ слёт дээрэ [...] асуудал эдэбхитэйг[...] хэлсэгдээ, саашанхи [...] хойлогдоо, мүрысөөн[...] согсологдоо. Залуу [...] хүсэн, тэрэшэлэн [...] улам бадаранги. Зор[...] рэхэшье, үшөө ехэ ам[...] хашье байха. Багша Л[...] һөөр 100 жэлэй ойе у[...] республикымнай хүдөө [...] ажалша бэрхэ [...] эрмэлзэл ямаршье [...] һэтэ дабан гаталхаар [...].

Аймаг аймагһаа су[...] шуул-түрүүшүүлтэе [...] ерэһэн республикын [...] луу уран зохёолшод [...] композиторнууд өөһэд[...] ябуулгатай, саашанхи [...] танилсуулба. Зохёоһон [...] уншаба, дуугаа дуул[...] зэдэлүүлбэ. Уулзалгын [...] та тэмдэг болгон, н[...] хенвальдский набат», «[...] ран мандаг» гэһэн ду[...] дээрээ бодожо дуула[...] шье, манай залуушуу[...] саалаар омогорхо[...] даа. Залуушуул манай [...] коммунизм байгуулха [...]

Г. ЦЫР[...]

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: республикын хүдөө ажахын залуу түрүүшүүлэй заседаниин зал соо.

Э. ЛАПИНАЙ фото.

Сэндэмэ Бадмаева үнгэрһэн жэл Баргажа[...] Баян-Голой дунда һургуули дүүргээд, өөрынгөө [...] Марксын нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахаа үлэйэ[...] һаалишанаар хүдэлхэ зуураа, аха нүхэдһөө һур[...] ажалдаа оролдосотой һайнаар хандаһанайнгаа [...] дэлмэридөө һайн үрэ дүн туйлана.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хүдөө ажахын залуу түрүү[...] публиканска слёдто хабаадалсаһан Сэндэмэ Ба[...]

Э. ЛАПИН[...]

...ИСТ ТУХАЙ ХӨӨРӨӨН

...РЭНЭЙ ...РИДОХИ ...АБАР

...хойнууд иимэл байгша: ...ээтэй, досоонь олон ...дэлнэ. Юрын механи-...танил бэшэ аад, аба-... гэжэ мэдэхэбши.

...haa Василий Павло-... гээшэб гээд түрүүн ...үхэрhөө hурабабди. Нэ-...табабди. Үгы. Хоёрдохи ...ана табяад наhатай гэ-...хада хүдэр шанга бэе-... улаан шарайтай хүн ...бишыхан деталь стол ...абаад, хажуудаа байhан ...өө хандана:

...олай Иннокентьевич, ...дахин шалгагтыл даа. ...эжэ заhагдахаар бэшэ ...гэнэ.

...харалгүйхэнөөр хөө-...байгаад, гартаа барихан ...аар харасагаана. Хэ-...заhаhан юумые го-...б? Теэд ойлгожо ядахаар ...Трактор заhабарилагда-... Бэлэн болоhон машина-...мастерскойн хашаа соо ..., сеялкэнүүд, плугууд ...hоо табяатай харагда-...рай хүдэлмэри заха-...унист хадаа бүхы ажа-...түлөө харюусаха уялга-...тарилгын эхилтэр хэ-... хоногой тала үлөө ...шын шүрэб шангад-...эншье мастерскойhоо ...гүй. Үнөөхи хүдэр шан-... хүмнай маанад тээшэ ...арана.

...лий Павлович, та боло-...

...Намтай хөөрэлдэхэ ...ай, би мэнэ гэhээр...
...гүй бригадир хажуу-...өө даабари үгөөд, сү-...

...манай үнинэй механиза-...гээшэ,—гээд гара-... хүнөө нэрлэбэ. Удаан ...

...ист Каленовой бригадада ... олон. Тракторай орёо ...нүүдые тэдэнэр за-...сана ха юм. Өөhэдөөл ...hурахань юунhээшье ...юумэ заhажа, ур-... бүрез залуушуул дүр-...дог гэжэ бригадир би-...гулаад, саашань хөөрэ-...

... хажуугаар залуу ме-...дай хэhэн юумые ...байгшабди. Энэ хэрэгтэ-...лай Иннокентьевич Вер-...хуушанай, хори га-... хүдэлжэ байдаг нүхэд-...даг юм, — гээд Василий ...

...тын ударидажа бай-... нэгэ hайн талань эн-... XX партсъездын нэ-...хозой түбэй бригада-... трактор, хүдөө ажа-...ууд тоологдоноб. Тэ-... бүри олошоржол байг-...шье hаань, ком-... Каленов ажалаа зү-...даг дүршэлтэй. Заhа-...дэ урданай механиза-... участогууд дээрэ ... Залуушуулда жэшээ ...hургана. Зүгөөр ...гээшэ заhаба-...ааар үнгэргэhэнhөөнь ...ха юм. hайнаар заhа-... трактор hаа, ямар-... hаатахагүй. Хүдэлмэ-...гоо бүтээгдэдэг. Тин-...унист Каленовой бри-... аймаг соо шалгар-... бүтээсэтэйгээр, hайн ...бүтээхэдэнь, ороohо ... ургаса хурягдана. ...тэжээлээр хангагда-...

...жэ байхадаа, Василий ...нэй байдал hанаан-... 1946 он гараhан ...шье хүндэ жэлнүүд ...нэй досоо дайнай ...дахагүй hэм. Василий ...лэй туршада сэрэгэй ...ажа, hүүлдэ Японой ...рмиие бута сохилсоод, ...ажа ябаа бэлэй.

...ай боро шинель нюр-...рээ хэдэрэнхэй, автома-шинын кузов соо hуужа ябахадаа, Василий гүнзэгы бодолдо абтана. «Намайе түрэлхидни угтаха. Теэд... теэд саашаа юун болохоб? Дайн хаанашье хохидол асараа. Түрэhэн нютагтамни ехэ буугай снаряд тэhэрээгүй, бомбонууд унаашьегүй hаа, хүнэй тулиhан, зобоhониинь хайшаа ошохоб: үдэр hүнигүй хүдэлөө, фронтдоо туhалаа. Эхэнэрнүүд лэ артелиин хүндэ ажалые түйлажа гараа ха юм. Мүнөө тэдэнэр бидэниие хүлеэнэ ёhотой. Фронтhоо нэгэшье солдат бусажа ерээ hаань, тэдээндэ хүнгэн болохо гээшэл!

Василий дайнай хүндэ жэлнүүдэй үеэр партида ороhоноо мартадаггүй. «Эсэгэ ороноо хамгаалхын түлөө бүхы хүсэеэ зорюулхаб. Хэрэгтэй hаань, ами наhаяа хайрлахагүйб» гэжэ партийна организацидаа мэдүүлгэ бариhанаа hанана. Теэд нютагтаа бусахада, шоройнь «алтан» ха юм даа. Энэ шоройе сэрэгэй албанhаа табигдаhан хүнэй үрэжэлтэй болгоогүйдэ, ондоо хэн оролдохо гээшэб!

...Коммунистын гэртээ хэды хоноод байтарнь, колхозойнь правлени дуудуулаа hэн.

— Ши механизатор болохо хүсэлтэй гүш?—гээд, правлениин түрүүлэгшэ хандана.

— Хүсэлтэйб!

Ондоо hанал Василида байгаагүй. Дайнhаа табигдаhан жэлэйнгээ намар Татауровай училищида hурахаяа ошобо. Автомат буу үргэлжэ ябаhан энэ солдат нютагтаа бусаад, тракторай рульда hууха золтой байhандаа баяртай ябаа. 1947 оной хабар түрүүшын бураздаа татаба. Хоёр жэл трактористаар хүдэлөө. Удаань бригадир! Энэ сагhаа хойшо хорин жэлэй хугасаа соо энэ коммунист мастерской поли хоёрой хоорондо харгы гаргажа ябадаг. Зүгөөр тэрэнэй ябадалые хэмжээ hаа, юртэмсэ дэлхэйе хэдэн дахин бүhэлhэн байгаа бэзэ. Харин бүтээhэн ажалынь ямар гээшэб! «Василий манай хүндэтэ бригадир» гээд нютагайнь зон хэлсэгшэ. Энээн тушаа олон баримтануудые харуулhанайшье үлүү.

1965 он. Бригададань 1880 гектарта шэниисэ таригдаа hэн. Дунда зэргээр гектарай 18 центнер ургаса хуряагдаа. hүүлэй жэлнүүдтэ жэгдэдээл гектар бүриhөө 14—15 центнер ороohо таряан сохигдоно. Таряалангайнь газар үргэдэжэ, нёдондо гансахан энэ бригадада 21,7 мянган центнер шэниисэ хуряагдаа. Теэд хэды мянган центнерынь гүрэндэ худалдагдааб. Шэниисэhээ гадна, хэды олон гектарта ондоо ургамалнууд таригданаб. Эдэнь зуугаад мянган түхэригэй олзо доход боложо, ниитын жасада хаагдана ха юм.

Бригадирай ажал орёо, бэрхэ. Тэгшэхэн замаар урагшаа алхалжа ябадаггүй. Бэрхэшээлнүүдшье али олон ушардаг. Тэрэ хүшэр хүндэ асуудалнуудые таряашадтаяа хамта зүбшэжэ шиидхэнэ гээшэ. Жэл бүхэндэ мянгаад гектарта паар хахалагдажа, тарилга хэгдэдэг болонхой. Энэнь ямар ашатайб? Урдань гектарhаа арбаад центнер хүрэхэгүй ургаса абтадаг полиhоо хорёод центнер ургаса хуряагдана.

Үнинэй бригадир блокнодоо хармаанhаа гаргана. Олон тоонуудые сасуулна. Партийна организацинга табиhан зорилгые тайлбарилна. Мүнөө жэлдэ гектарhаа хэды шэнээн таряа хуряаха хүсэлтэйбта гэжэ Василий Павловичта хандахада: «Адагынь 16—17 центнер» гээд харюусана. Энээндэнь найдахаар даа.

...Үдэшэ орой болотор мастерскойн сонхоор электрын гал яларна. Эндэ КПСС-эй XXIII съездын делегат байhан, үбсүүндээ Ленинэй орден зүүhэн коммунист бодолгото болон hууна. Урдань ехэ ажалай эхин тэрээндэ hанагдана. Мүнөө хабарай дуун ханхинаха дүтэлөө... Василий Павлович бригадир болоhонhоо хойшо хоридохи хабарые мүнөө жэлдэ угтахань.

Т. ГАРМАЕВ,
манай корр.

ЭРМЭЛЗЭЛ

1968 оной хабар. Москва. Съезднүүдэй шэл хуягта ордон соо Совет ороной солото хүнүүд, профсоюзуудай XIV съездын делегадууд, бүхы дэлхэйн олон оронуудай түлөөлэгшэд, парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд сугларанхай. Эдэнэрэй дунда томо задарюун бэетэй буряад хүбүүн үргэн тэнюун үбсүүндээ Ленинэй орден зүүнхэй, хэнhээшье дутуугүй, нэгэл адли эрхэтэй, hанаа сэдьхэл дүүрэн hууна. Хажуудань Сэлэнгын совхозой hаалиша басаган баhал энгэртээ орден яларуулан-хай. Зэргэлээд бусад нүхэдынь.

Иимэ ехэ хүндэ ямбада хүртөөд байхадаа, Ойдоп Тапхаевичай досоо хэды олон hанал бодол түрөөб. Бүхы наhан соогоо хэhэн бүтээhэнииинь хойно хойноhоо hубарина.

Гушан жэлэй урда тээ Халхын-Голой дайнда түрүүшынхеэ Эхэ оронойнгоо дайсадтай эрид шангаар дайлалдаhанаа, тэндэ хүндөөр шархатажа гараhанаа эжэлүүдгүй hанаандаа оруулна. hүүлээрнь Эсэгэ ороноо хамгаалха Агуу ехэ дайнай түрүүшын үдэрhөө тооной баруун фронтдо таhалгаряагүй дайлалдажа, фашис булимтарагшадые даралсажа, түрэл Хори нютагтаа бусажа ерэhэниинь hаял шэнги hанагдана. Теэд тэрэ гэhээр хори гаран жэл үнгэршэбэ.

Съезд дээрэ хүнүүдэй хэлэhэн үгэ шагнажа hуухадаа, Эхэ оронойнгоо хэды ехэ хүсэтэй, дэлхэй дээрэ хэды ехэ хүндэтэй болоhоорнь тэрэ омогорхоно. Буряад ороноо хони олоор үсхэбэрилдэг республика болгохын тула ямар юумэ хэжэ шадаха байhанаашье бодомжолно.

Арбан жэлдэ отара, хонишодой бригада даажа ябахадаа, хэhэн юумэниинь үшөө багал шэнги. Хонин бүриhөө 3-4 килограмм бэшэ, харин 6-8 килограмм нооhо абаха арга бии. Зуун хонин бүриhөө зуу гаран хурьга ганса нэгэн хонишод бэшэ, харин бүхы аймагаараа, бүхы республикаараа түйлаха хэрэгтэй гэhэн hанал түрэнэ.

Теэд ажалша бэрхэ хүнүүд өөhэдынгөө хэhэн юумые тоодоггүй, тэрээгээр hанаагаа амардаггүй ха юм. Ойдоп Тагаровай, тэрэнэй нүхэдэй хэhэн юумыень тоолохо болоо hаа олон, ехэ амжалтатай.

hүүлэй жэлнүүдтэ Хори нютагта ган гасуур болоошье hаань, тэдэнэр хонин бүриhөө хурьга түлжүүлжэ, нооhо ехээр абажа шадаа ха юм. Ямар тиимэ шэнэ юумэ хээ гээшэб? Эдэнэр бэлшээриеэ уhалдаг болоо. Бишыхан булагай хабартаа урдажа захалхада, тэрэниие хаажа боожо байгаад, бэлшээри руугаа уhа тараадаг болоо. Байрануудайнгаа газаахи хохир шэбхэ бэлшээри дээрээ гаргадаг заншалтай. Хажуугаарнь хонидоо ой модон соогуур бэлшээжэ hургаа.

— Зунай халуун үдэршье ой соохи ногоон шүүдэртэй зөөлэн байжа, хонид дуратайгаар бэлшэдэг юм,— гэжэ Ойдоп Тапхаевич хөөрэдэг.

Хонишод өөhэдынгөө хүсөөр сабшалангаа уhалдаг, аргал шэбхээ тараадаг, үбhөө сабшажа абадаг гуримтай. Гадна отара бүхэнэйнь дэргэдэ ногоон hолоомон таригдажа, тэрэнээ саг соонь hайнаар ургуулжа абадаг болонхой. Тиигэжэ хонишод малаа тэжээлээр hайса хангажа шадана бшуу.

Ойдобой отарын зуhадаг Хан-Жаргалантада хүрөө hаа, тэндэ зохидоор хорёологдоhон тээлниг харахат. Иимэ тээлниг илангаяа хонидые искусственна аргаар үрэжүүлхэ үедэ хэрэгтэй болодог. Эндэ хусануудые хаажа бэлшээхэдэ зохид ха юм.

Иигэжэл ажаллаhанайнь ашаар Ойдоп Тагаровай отарын хонид жэлэй дүрбэн сагта тобир тарган байдаг, түл түрэсэнь үдэсэтэй. Иимэл бэрхэ хадань тэрээндэ Ленинэй орден барюулаа ха юм.

Съездын ордон соо hуухадаа хонишоной досоо тад ондоо, урдань hанагдаагүй бодолнууд түрэбэ. Хайшан гэбэл хонишодой ажалые хүнгэн, хүхюун болгохоб? Яажа залуушуулай дура сэдьхэлые энэ ажалда татахаб, тэдэниие яажа мэргэжэлтэй бэрхэ хонишод болгохоб гэhэн асуудалнууд досооhоонь гараба.

Орон дотороо эрдэм, техникын хэды хурданаар хүгжэжэ байhые дуулахадаа, хонишоной досоо иимэ асуудалнуудай түрэhэнииньшье ойлгосотой. Мүнөө дээрээ хонишод бүхы хүдэлмэреэ бар хүсөөрөө хэхэ баатай болоно ха юм. Ядахын сагта үбэлэй янгинама хүйтэндэ хонидоо бүлеэн уhаар ундалуулха аргагүйдэнэ. Хонидоо булаг харзаhаа гү, али худагhаа хүнэгөөр уhа удхажа уhалнал. Үбэлдөө хонидой олоор хурьгалжа байха үедэ тэдэнээ эдеэлүүлхын тула хэды шэнээн ехэ үбhэ, тэжээл тэбэреэр зөөжэ, хото хорёо руу оруулха хэрэг гаранаб. Энэ ажал ехэтэй хүдэлмэри оньhожоруулха тушаа хонишоной бодомжолhониинь ойлгосотой.

Нүгөө талаараа мүнөө үедэ бэрхэ hайн хонишон байхын тула хаража байhан малаа hайса мэдэхэ, үүлтэрынь hайжаруулха, үбшэ хабша таниха, эмшэлхэ аргатай байха болоно. Тиимэhээ залуушуулые иимэ мэргэжэлдэ hургаха тухай хонишоной hанаагаа зобохонь буруу бэшэ.

Ойдоп Тапхаевичай профсоюзай XIV съездэдэ ошожо ерэhэн сагhаа хойшо эгээ жэл үнгэрөө. Энэ үедэ түрүү хонишон нилээд ехэ юумэ хэжэ үрдеэ.

Совхозойнгоо хүтэлбэрилэгшэдтэй хэлсэжэ, отарын үбэлжэхэ шэнэ байра зохидоор түхеэрээ, өөрынгөө байшан гэр отарадаа асаржа табяа.

— Хойшодоо ажалаа оньhожоруулхадамнай шэнэ зохид байра хэрэгтэй,— гээд хонишон лаблаба.— Хонишодшье культурна hайнаар hууха ёhотой.

Зүб лэ даа. Теэд Ойдоп Тапхаевич хонишодой ажал ехэтэй хүдэлмэри яажа хүнгэдхэхэ тухай бодомжолоо хаб.

— Даб дээрэ отарынгаа газаа электрын хүсөөр хүдэлдэг насос тодхоhон худагтай болообди,— гээд Ойдоп Тапхаевич баяртайгаар мэдүүлбэ.— Хойшодоо үбhэ, hолоомо, зеленкоёо бүхыдэнь тээрмэдэжэ, талха таряантай холёод, тусхай томо самокормушканууд соо хэжэрхихэбди. Тэрэмнай тусхай бүдүүн түмэр хоолой соогуур үлеэгдэжэ, хотон соохи, газаагуур табигдаhан самокормушканууд соо орохол. Тэндэhээ хонид дуран соогоо тэжээл эдихэ ушартай.

Яаhан зохид юумэн hанагдана гээшэб! Үнэхөөр тиигэжэ болохол. Хонидто бүдүүн тэжээл hайса бутаруулжа үгөө hаа, бэеэдэньшье шэнгэсэтэй байха, үлөөдэhэгүйгөөр эдигдэхэ, газарта хаягдаhандал гээгдэхэгүй ха юм.

— Хаанаhаа иимэ юумэ бодом жолообта,— гэжэ hонирхобобди.

— Республикын түрүү хонишодой зүблөөндэ ошоходоо, Зэдын аймагай Торийн совхозой нэгэ бэрхэ хонишонтой уулзажа хөөрэлдөө hэм. Тэндэхи хонишод хэдэн жэлэй туршада үбhэ, hолоомо, зеленкоёо гурил болгожо, хонидоо эдеэлүүлдэг байшоол. Зүгөөр тэндэ самокормушка байхагүй. Минии hанахада, тэрэниие самокормушкада хэжэ малда үгэхэдэ зохид байхал бэзэ. Тэрэниие ерэхэ жэлдэ заабол туршахабди.

Иигэжэ урагшаа эрмэлзэжэ ябаhан хүнэй hанаhандаа хүрэхэ байhаннинь дамжаггүй.

Түрүү хонишоной досоо hонирхолтой асуудал үшөөшье олон хэбэртэй. Үнгэрhэн намар партиин обкомой пленум зарлагдажа, тэндэ суута хонишон — коммунист Ойдоп Тагаров уригдаhан байгаа. Энэ пленум дээрэ республика дотороо хонин ажал хүгжөөхэ асуудал табигдаhан байгаа бшуу.

Республикынгаа партийна дээдэ зургаанай урда юун тухай хэлэхэб гэжэ «нүниин зүүдэн, үдэрэй hанаан» яhала болоо. Теэд Ойдобой досоо бодомжологдоhон асуудалнууд олон байгаа.

— hүүлэй жэлнүүдтэ олохон колхоз, совхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэдшье, аймагуудайшье зарим дарганар хонидоо зуhагтань үрэжүүлхэ гэжэ оролдодог, олоной урда сэхэ хэлэдэг болоо,— гээд Ойдоп Тапхаевич мэдүүлбэ.— Теэд энэмнай шадаhан хэрэг бэшэ, харин ядарhан ябадал гээшэ.

Яахадаа ядарhан хэрэг байhыень хонишон тайлбарилаа. Хонин гээшэмнай богони наhатай амитан. Тэрэниие түлгэ байхадань үрэжүүлхэ шадаагүй hаа, нэгэ жэлээ миин алдаха бологдоно. Буряад орон дотор тоолохо болоо hаа, адагынь жэлдээ хэдэ мянган хурьган алдагдаха ха.

— Хонидоо зуhагтань ороондо оруулха гэжэ хүсэхэ бэшэ, харин хурьгадаа эхэhээнь hалгааhанhаа хойшо hайнаар харууhалха, жэлтэйдэнь 35—40 килограмм болгохо гэжэ оролдохо ёhотойбди.—гэбэ.

Дүршэлтэй бэрхэ хонишон иигэжэ хэлэхэ баримтатай байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, өөрөө дүрбэн жэлэй урда тээ түлгэнүүдые даажа абаад, тэдэнээ зундаа hайнаар түлжүүлжэ, намартаа искусственна аргаар үрэжүүлээд, түрүүшынгээ жэлдэ 100 хонин бүриhөө 100 гаран хурьга абажа шадаhан байна ха юм. Тэрэл hүрэгhөө мүнөө хүрэтэр жэл бүри зуун хонин бүриhөө зууhаа үсөөн бэшэ хурьга түлжүүлнэ. Энэ жэлдэ хонидойнь тамир бүри hайн. Олон хонидынь эхирлэнэ.

— Байгша ондо зуун хонин бүриhөө зуу холо гаран хурьга томо болгохол бэзэб,— гээд ахалагша хонишон мэдүүлээ.

Ажалша хонишоной үгэ хэрэг хоёрынь алгасадаггүй. Хонидойнь тобир тарганиие, хурьгадайнь солбон дорюун байhые харахадаа, Ойдоп Тагаровай отарынхид республикынгаа хонишодой дунда дэлгэрhэн мүрысөөндэ эрхимлэхэ бэзэ гэжэ hанахаар байгаа hэн. Эрхимлэхэшье.

Энэмнай ганса Ойдобой амжалта бэшэ. Хажуудань хүдэлдэг Должин hамганиинь баhал шадабаритай бэрхэ хонишон. Эдэ хоёр жэл бүри табан зуу гаран хони харууhалжа, түл түрэсыень томо болгодог. Хурьга абаха шахардуу сагтал нэгэ хүниие нэмэжэ абадаг заншалтай. Мүнөө Баяр хүбүүниинь эхэ эсэгэ хоёртоо туhалжа байна.

— Хонишод ажаллажашье, амаржашье шадаха ёhотой,— гэжэ коммунист Ойдоп Тапхаевичай нүхэдтөө хэлэжэ байхыень оло дахин дуулагдаhан.

Ойдоп Должин хоёр ходол курортдо ошожо амардаг. Үдэшэндөө, сүлөө сагтаа газетэ, журнал уншадаг, радио шагнадаг. Зунай сагта хони адуулжа ябахадаа, бишыхан радиоприёмнигоо, газетэ абаад ябадаг заншалтай. Мүнөө ажаллажа олоhон мүнгэ зөөреэрээ «Москвич» автомашина худалдажа абахаар захил хэнхэй.

— Саашадаа хонишодой hуудал байдал улам культурна болохо, ажалынь хүнгэрхэ, эрдэм мэргэжэлынь дээшэлхэ ушартай,— гэжэ түрүү хонишон этигэжэ ябадаг, нүхэдтөөшье, залуу хонишодто хэлэдэг.

Теэд энэмнай холын хэрэг бэшэ, харин мүнөөдэрhөө бүтээжэ захалха ажал бшуу. Хонишоной эрмэлзэл — бүгэдын зориг.

Б. ГЫЛЫКОВ.

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО — ХИЛЫН СААНАhАА

БАТА НЭГЭДЭЛ ТЭЭШЭ УРЯАЛhАН АЛХАМ

ВЕНЭ. (ТАСС). Австриин Коммунис партиин ЦК-гай секретарь Эрвин Шарф гэгшэтэй хэhэн хөөрэлдөө «Фольксштимме» газетэ тунхаглаа. Эрвин Шарф Австриин Коммунис партиин делегациин тоодо коммунис болон хүдэлмэришэнэй партинуудай Уласхоорондын зүблөө бэлдэхэ комиссиин заседанинуудта хабаадалсаhан юм.

Уласхоорондын зүблөөндэ бэлэдхэл хадаа дэлхэйн коммунис хүдэлөөнэй шэнэ бата нэгэдэл тээшэ хэгдэhэн шухала алхам мүн гэжэ Шарф батаар этигэжэ байhанаа мэдүүлээ.

Уласхоорондын элдэб янзын конференцинүүд дээрэ жэл үлүүтэй саг соо Уласхоорондын зүблөө бэлдэжэ байhан эрхэ байдал юу харуулнаб гэхэдэ, энэ хүдэлмэри демократическа үргэн ехэ үндэhэ hуури дээрэ хэгдэнэ.

ГРЕЦИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай МЭДҮҮЛГЭ

ПАРИЖ. (ТАСС). Совет-хитад хилэ дээрэ Мао Цзэ-дунай бүлэгэй эмхидхэhэн хорото аашануудтай дашарамдуулан, Грециин Коммунис партиин Центральна Комитедэй хэhэн иимэ мэдүүлгые «Голос правды» радиостанци дамжуулна.

Совет-хитад хилэ дээрэ Мао Цзэ-дунай бүлэгэй эмхидхэhэн зэбсэгтэ аашанууд, Уссури мүрэн дээрэ болоhон тулалдаанай дүүрэмсээр лэ Советскэ Союзда эсэргүүгээр хэгдэhэн хорото аашанууд хадаа Советскэ Союзда эсэргүүгээр тэрэ бүлэгэй хэдэн жэлэй туршa соо ябуулжа байдаг авантюрис, шовинис политикын эли бодо гэршэ мүн болоно. Энэ политика хадаа социализм байгуулха хэрэгтэ, бүхэдэлхэйн хүдэлмэришэнэй болон сүлөөрэлгын хүдэлөөндэ түйлай ехэ хохидол ушаруулна, империализмда эсэргүүгээр тэмсэдэг бүхы арадуудай болон вьетнам арадай баатарлиг тэмсэлые, тэрэшэлэн манайшье арадай тэмсэлые бэрхэшээлдэ оруулна гээшэ. Тэрэ бүлэг хадаа Баруун Европодо, Зүүн Урда Азида, Дүтын, Дундада зүүн зүгтэ болон дэлхэйн бусад районуудта Америкын империализмын ябуулдаг ээрхэг түримхэй түсэбүүдые hайхашаан дэмжэнэ, уласхоорондын коммунис болон хүдэлмэришэнэй хүдэлөөнэй бата нэгэдэлтэй болохо хэрэгтэ хохидол ушаруулна.

Грециин Коммунис партиин Центральна Комитет, манай ороной хүдэлмэришэн анги Пекинэй засагаархидай авантюрис ябуулганuудтай дашарамдуулан, hанаагаа ехээр зобожо байhанаа мэдүүлээд, эдэ ябуулгануудые эгээн лэ эрид шууд шангаар буруушаана.

Хитад арад, Хитадай коммунис партиин үнэн сэхэ хүсэнүүд мүнөө тохёолдоод байhан байдалые дабан гаража шадаха байха, Хитадай социалис түйлалтануудые аршалан хамгаалха, мүн улам саашадань хүгжөөхэ шадалтай байха гэжэ бидэ батаар этигэнэбди гээд КПГ-эй ЦК-гай мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Суэцкэ канал шадархи байдал шахардуу зандаа байhаар. Израилиин сэрэгшэд харата ааша гаргажа, арабуудай хотонуудые артиллереэр буудана.
ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Израилиин артиллереэр буудалгада гэмтэhэн Исмаиль хотын нэгэ үйлсэ.
ЮПИ—ТАСС-ай фото.

АЖАЛ КАПИТАЛ ХОЕРОЙ ХООРОНДЫН ТЭМСЭЛ

ИТАЛИ **РИМ. Автомашинануудта бензин эюулэн хэдэг станцинуудай хүдэлмэришэд бүхы Итали дотор ниитэ национальна забастовко хэжэ байhаар. Забастовко хэгшэд салин хүлhэ дээшэлүүлхэ гэhэн эрилтэ табина. Болоньядахи хүн зон бүгэдөөрэн шахуу забастовкодо гаранхай. Энэ городой ажалшад полициин гаргаhан бузар аашануудта эсэргүүсэн тэмсэнэ. Забастовкодо хабаадалсаhан нэгэ хэдэн хүнүүдые полициин арестовалhанай hүүлээр, ажалай нютагтахи палата стачка хэхэ гэhэн уряа гаргаhан байгаа. Профсоюзуудай уряагаар нютагай джутова фабрикын хүдэлмэришэдтэй hаналаа нэгэдэлгын бүгэдэ ниитын забастовко Тернидэ болоо. 120 хүнүүдые ажалhаань гаргажа хаяха гэhэн захиргаанай шиидхэбэридэ эсэргүүсэн, тэдэнэр предприятияа хоёр долоон хоногой турша соо гартаа абаад байна. Терниин 10 мянган хүдэлмэришэд болон алба хаагшад стачкада хабаадалсаа.**

ЯПОН **ТОКИО. Японой ажалшад салин хүлhэ дээшэлүүлхэ, социальна страхованиин гурим болон медицинын хангалгые hайжаруулха тухай эрилтэнүүдые дэмжэжэ, нэгэдэмэл ябуулгын үдэр үнгэргэбэ. Ороной олохон городуудта забастовконууд, митингнүүд, жагсаалнууд болоо.**

США **НЬЮ-ЙОРК. США-гай зүүн зүгэй эрье шадарай докернуудтай hаналаа нэгэдэлгын тэмдэг болгон, Шэнэ Орлеанай портын хүдэлмэришэд забастовкын бурьялжа байгаа портнуудhаа ерэhэн ашаа буулгахаяа арсаhан байна. Бостоной докернууд, тэрэшэлэн Мексиканска тохойн хэдэ хэдэн портнуудай хүдэлмэришэд өөhэдынгөө ажабайдал hайжаруулхын түлөө гурба hара үлүүтэй саг соо тэмсэжэ байна. Захиргаанай ноёд hайд хүдэлмэрншэдэй үнэн зүб эрилтэнүүдые хангахаhаа ехэ нэтэрүүгээр арсана.**

«Америкэн Эйрланс» авиакомпаниин хүдэлмэрилэгшэд гурбан долоон хоногой турша соо забастовко хээд, илалта түйлаhан байна. 13 мянга шахуу хүдэлмэрилэгшэд салин хүлhээ дээшэлүүлhэн, пенсиеэ ехэ болгуулhан байха юм.

ДАНИ **КОПЕНГАГЕН. Данида тепловозуудай машинистнүүдэй 24 часай забастовко болобо. Тэрэнэй эсэстэ ороной түмэр харгынууд оройдоо хүдэлхэеэ болиhон байгаа. Забастовко хэгшэд салин хүлhэ дээшэлүүлхэ гэhэн эрилтэ табина.**

(ТАСС).

Италиин комсомолой зорилгонууд

РИМ. (ТАСС). Италиин залуушуулай коммунис федерациин национальна соведэй заседани дээрэ өөhэдынгөө зэргэнүүдые бэхижүүлгын болон эмхидхэлэй талаар шэнэдхэлгын асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ гэжэ, «Унита» газетэ мэдээсэнэ. Залуушуулые федерациин зэргэнүүдтэ хабаадуулха тушаа үргэн ехэ хүдэлмэри ябуулха гэжэ шиидхэгдээ. Италиин НАТО-hоо гарахын түлөө тэмсэхэ, залуушуулай ажал хэхэ, hуралсаха эрхэнүүдые хамгаалха гэhэн гол зорилгонуудаа тодорхойлhон тогтоол ИКФМ-гэй национальна совет баталан абаа.

ИКФМ-гэй шэнэ секретаряар Джан Франко Боргини гэгшэ нэгэн дуугаар hунгагдаа.

Урда Вьетнамдахи дайн байлдаан

ХАНОЙ. (ТАСС). Урда Вьетнамай сүлөөрэлгын арадай зэбсэгтэ хүсэнүүдэй подразделенинүүд Тайнинь провинцида хүлhэншэдэй сэрэгүүдэй тусхай зорилго дүүргэдэг ротые үгы хэhэн байна. ВИА агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ ротодо туhалхаяа ерэhэн Америкын агаарай-десантна дивизиин подразделенинүүдые патриодууд артиллереэр буудаа.

Урда Вьетнамай патриодууд мартын 20-до Ниньдьен тосхоной хажууда хүлhэншэдэй сэрэгүүдэй 9-дэхи парашютна дивизиин подразделенинүүдтэ хэдэн удаа шанга шангаар добтолжо, 50 шахуу хүнүүдые үгы хэhэн байна. Мартын 22-то Тайнинь провинцида хүлhэншэдэй сэрэгүүдэй гарашютистнүүдэй үшөө нэгэ батальон добтолгодо ороо. Тиигэжэ 100 шахуу хүнүүд алуулаа, шархатаа. Сүлөөрэлгэ гэжэ агентствын мэдээсэhэнэй ёhоор, энэ үе соо патриодууд бүхыдөө Америкын 200 шахуу солдадуудые үгы хэhэн, сэрэгэй 14 машина ба бронетранспортёрнуудые тэhэлhэн, нэгэ вертолёдые буудажа унагааhан байха юм. Мартын 20, 21-дэ Бауко район дээрэ патриодууд Америкын ба хүлhэншэдэй армиин 15 самолёдые буудажа унагаагаа.

...БҮҮДЭЙ АМАРАЛТА

...ВОД, МУЗЕЙ, ТЕАТРНУУДААР...

...тэй түрэhөөр 100 ...зорюулжа, хабарай ...үедэ профсоюзуудай ...стной Совет, үхи-...ханска библиотекэ, ...рнүүдэй байшангай ...эд мартын 24-hөө ...Багашуулай номуу-... хоногой hайндэр ...унгэргэжэ байна. ...район hургуу-...рнүүд энэ hайн-...жэ, республикынгаа ...д, номой хэблэлэй ...этэй уулзаhан. ...уулагдаhан лекцинүү-... байна. Эдэ үдэр-... кинотеатрнууд соо ...орюулагдаhан зүжэг, картинанууд табигдажа байнхай. Жэшээлхэдэ, «Терем-Теремок» гэhэн оперо, «Тайна цветка» гэжэ зүжэг, «Армия Трясогузки снова в бою», «Часы капитана Энрико», «Храбрый прогульщик» фильмүүдые багашуул ехэтэ hонирхожо харанад.

Тинхэдэ Улаан-Үдэдэ хүдөө нютагуудhаа хэды олон hурагшад айлшалжа ерээд байна гээшэб! Захаамин, Түнхэн, Кабанск, Яруuна болон бусад нютагуудай hургуулинуудай hурагшадые олоорнь музей, театрнуудай зал, завод, комбинадуудай цехүүд соо хаража болохот.

Мартын 23-да ерэhэн олон hургуулинуудай hурагшад 2—3 үдэрэй туршада городоор аяншалаад, нютаг нютагтаа бусанхай. Эндэ харahан, үзэhэн юумэнүүдээ тэдэнэр аба, эжы, аха дүүнэр, нүхэдтөө дууhыень хөөрэжэ үгэнэ ёhотой.

Мартын 26-да Улаан-Үдэдэ ерэhэн Эгэтын адагай (Яруuна), Хэрэнэй (Түнхэн) дунда hургуулинуудай 7—8-дахи классуудай hурагшад Улаан-Үдын шэлэй завод ошожо, ажал хүдэлмэритэйнь танилсаа.

Энэ завод 1936 онhоо хүдэлнэ. Эндэ сонхын, витринын шэл, бутылка болон журналай багахан стол гэхэ мэтэнүүд гаргагдажа байдаг. Заводой продукци хилын саана—Монголой Арадай Республикада, Афганистанда ошоно. Эдэ бүгэдые hурагшад экскурсоводой хоорeонhоо ойлгожо абаа. Тэрэнэй hүүлээр дээрэ заагдаhан хоёр hургуулиин hурагшад город соогуур аяншалаад, үдэшэндөө Ленинэй ордентo оперо ба балетэй, ород драмын театрнуудта ошожо, зүжэг нааданнуудые хараа.

— Бидэнэр ябатараа үшөө Кировэй нэрэмжэтэ завод, мяхаконсервын комбинадта ошохо зорилготойбди,—гэжэ Эгэтын адагай дунда hургуулиин багша Ойдоб Жамбалович Жамьянов хөөрөө hэн.

Сэнгүү хүхюунээр амараад, hүүлшынгээ четвертьдэ бүри hайнаар hурахыень республикынгаа hургуулинуудай hурагшадта хүсэе.

М. ЦЫРЕНОВ.

Португалиин түрмэдэ hуугшад сүлөөлэгдэбэ

ПАРИЖ. (ТАСС). Политическэ шалтагаанаар хаалтада hуугшадые амнистилха үргэн ехэ кампаниин хэгдэhэнhээ уламжалан, Португалиин правительство хадаа Португалиин коммунист Альфонсо Грегорио болон Португалиин студентнүүдэй ассоциацинуудай союзай генеральна секретарь Жозе Бернардино гэгшэдые түрмэhөө сүлөөлхэ баатай болоо.

Альфонсо Грегорио, Жозе Бернардино гэгшэдые Португалиин засагаархидай сүлөөлhэн тухай мэдээсэхэдээ, энэ хадаа политическэ шалтагаанаар хаалтада hуугшадые сүлөөлхын түлөө Португалида үнгэргэгдэдэг кампаниин түрүүшын илалта болоно гээд «Юманите» газетэ мэдүүлнэ.

Венесуэлын президентын мэдүүлгэ

КАРАКАС. (ТАСС). Венесуэлын коммунис партиин нюуса байдалhаа гараха гээшэ орон дотор эб найрамдал түйлаха түрүүшын алхам мүн болоно гэжэ президент Рафаэль Кальдера мэдүүлээ. Мирафлорес гэжэ президентын ордон соо пресс-конференци дээрэ табигдаhан асуудалда харюусахадаа иигэжэ мэдүүлээ юм.

Орон доторoo хуулита гурим тогтоохын тулада правительство хэмжээнүүдые удаа дараалан абаха байна гэжэ Кальдера саашань хэлээ.

Советскэ Союзтай дипломатическа харилсаа байгуулха гэhэн правительствын hанамжые президент баталhан байна.

Дайнда хэдэн миллион доллар дахинаа hомологдобо

ВАШИНГТОН. (ТАСС). США-гай конгрессэй түлөөлэгшэдэй палата Вьетнамда хэжэ байhан дайн байлдаанда үшөө 76 миллион доллар мүнгэ hомолбо. Энэ мүнгэ зөөри хадаа Зүүн-Урда Азида Америкын авиациин бүри ехээр бомбододог болохынь тулада, самолёдуудые техническэ талаарнь хангаха хэрэгтэ зорюулагдаха юм.

Видеотелефоной түхеэрэлгэтэй автомадтай хэлхеэ холбооной отделени, хөөрэлдөө хэхэ автомат пункт Одессэдэ нээгдэнхэй. Заказной бэшэгүүдые угтан абаха автомадые энэ зураг дээрэ харанат.

ЭНЭ ХУУДАҺАНДАМНАЙ:

- *Совет эрдэм ухаанай туйлалтанууд.*
- **Шэнэ техникэ.**
- Арад зоной аша туһада.

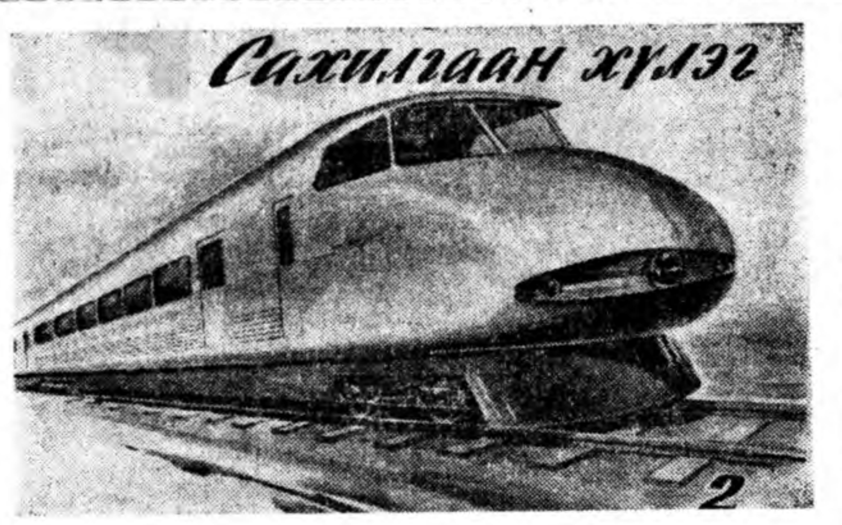

Ригын вагон бүтээдэг заводой ухаалан зохёолгын бюрогойхид «ЭР-200» гэжэ экспрессэй түрүүлэн ябаха вагонние нарижуулан бүтээжэ байнхай. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шэнэ электропоездын түхэл шэнжэ.

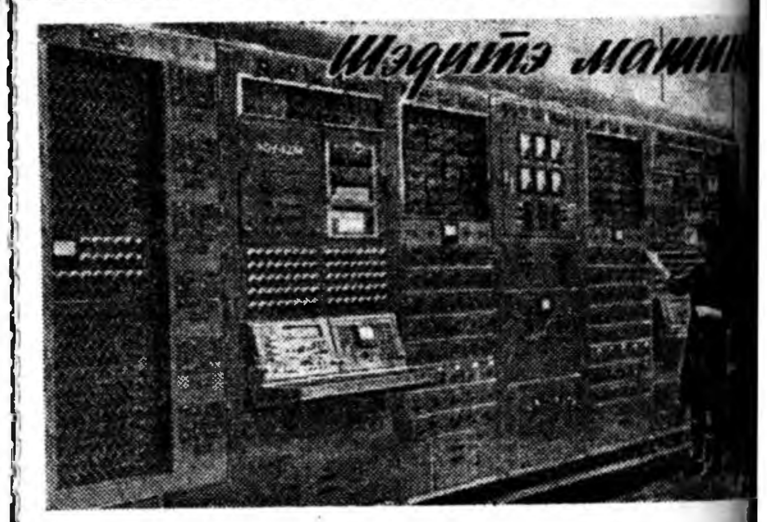

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: тоолон бододог «МН-17М» гэ... түхэлэй машина. Энэнь нэгэн доро хоёр янзын ... бодожо шадаха юм.

ТАСС болон АПН-эй...

Мүльһэтэ далайн Азидахи, Хойто Америкэдэхи оршон тойроной асари ехэ мүрэнүүдэй хуушан һабын олон тоото үлэдэлнүүдыень Хойто зүтые шэнжэлэгшэд ушинһөө хойшо ообёрһон байгаа. Гэхэ зуура, эдэ мүрэнүүдэй «гэдэргээ» яагаад урдадаг болоһые совет академик Владимир Обручев лэ элирүүлээ. Обь, Енисей, Лена ба бусад мүрэнүүдэй мүнөө хойто зүг тээшэ урдадаг байбалынь, харин эндэхи урдын урда сагай мүрэнүүд хойноһоо урагшаа урдадаг байһан.

Гэхэтэй хамта, Мүльһэтэ далайе зүбшөөн ниидэхэдэ, хэзээ нэгэтэ хойноһоо урагшаа урдадаг байһан бүри урда сагай гол мүрэнүүдэй асари ехэ һабануудайнь мүр сараа харагдадаг. Энээнһээ уламжалан Хойто зүгэй үни холо сагта шэргэһэн мүрэнүүдэй тэдэ түйлай үргэн һабануудые ямар заха хизааргүй ехэ хүсэтэй уһан урдажа бии болгоо гээшэб гэһэн асуудал гараатхина.

МҮЛЬҺЭТЭ ДАЛАЙ

ХЭЗЭЭ, ХАЙШАН ГЭЭД БИИ БОЛООБ?

Мүн баһа хоёрдохи асуудал табигдаха болоно. Тэрэ сагай түбинүүд хайшан гээб, урда сагай мүрэнүүд хойноһоо урагшаа урдадаг байһан аад, лахадаа һөөргөө урдаха ушартай болооб? Урдын урда сагай үльгэр домогто эдэ үйлэ хэрэгүүдэй болоһые гэршэ болохо ямар баримтанууд үлөөб? Мүльһэтэ далайн гарбал тухай олон материалнуудые шэнжэлээд, адаглаад байхада, иимэ тобшолол хэхэ арга олгоно.

Газар дэлхэйн түйлдаа хүрэтэр халалга тухай Отто Шмидтын бодомжые гү, али Газар дэлхэйн гарбал тухай Кант-Лапласай хуушан теориие гол болгобол, Замби түби заха полюсуудтаа эгээн түргэнөөр зарсан хүрэһэн байгаа гэжэ багцаамаар. Тиимэһээ Дэлхэй дээрэхи түрүүшын хуурай түбинүүд хоёр захадань тогтоһон болоно. Манай дэлхэйн хүгжэһэн эхин шатануудай нэгэндэнь Мүльһэтэ далай байгаагүй, харин Хойто зүгэй полярна түби анханда бүхы Евразиһаа, Хойто Америкаһаа бүридэһэн болотой. Энэ түбидэ Японой арлнуудшье хабаададаг байһан байжа магад. Мүнөөнэй Мүльһэтэ далайн һуурида Полярна түбиин түрүүшын асари ехэ хада уулануудай эгээн үндэр хяра оройнуудайнь нэгэн байһан Гренландишье ородог байжа болоо ха.

Үни үгы болошоһон хада хангилнуудһаа хэзээ нэгэтэ урдан буудаг байһан уһанууд урдын урда сагай ехэ мүрэнүүдэй һабануудые бии болгоо бэзэ.

Геологуудай шэнжэлгэнүүдһээ харахада, Таймырай хахад арал, Красноярска хизаарай, Эрхүүгэй областиин ба Якутай бүхы газар дайдань хэзээ нэгэтэ һандаран налаһан хада уулануудай һуурида байдаг жэгтэ нэмжээ тала дайдые эзэлнэ. Мүнөөнэй мүнхэ саһата Гренландиин ушөө «Ногоон дайда» байһан сагта Газар дэлхэй дээрэ, түрүүшын ээлжээндэ Полярна түбидэ, амитадай амидарха аятай зохид арга боломжо бии байгаа ха.

Гэхэ зуура хэдэ миллион жэлэй үнгэрхэдэ, Газар дэлхэйншье хоёр полюстоо ехээр хүйтэрөөд, хура бороо бэшэ, харин саһанай түхэлтэй шииг нойтон ородог болоһон. Тэрэнэй хэмжээн ехэ боло болоһоор, энэ түбиин хада уланууд саһа мүльһөөр хушагдажа эхилһэн, тиигээд хүйтэнэй түлэг хизаар гэдэгүүдтэ 3—5 километр ба бүришье зузаан болоһон байха. Иимэ зузаан мүльһэн ехээр даража, Полярна түбиин гол хүбиие удаа дараалан хонхойлгожо захалһан байна.

Энээнһээ уламжалан, эндэхи дайдын түхэл хэлбэри хубилаад, гол мүрэнүүд хойноһоо урагшаа урдахаяа болиһон. Иимэ уладалнууд улам саашалаа бүри олоор тохёолдоод, Полярна түбиин гол хүбиһаа холуур байһан дайдада нүлөөлһэн байгаа ха. Эгээл тиихэдэ Дэлхэй дээрэхи мүрэнүүд урдаһаа хойшоо урдадаг болоһон, хосоржо байгаа Хойто түбиин центр тээшэ тулаан уһанай урасхалнууд тэгүүлээд, зарсан мүльһэтэйһээ түбиие гэдхээжэ эхилһэн түүхэ домогтой.

Доошоо дарагдан хонхойһон түбиин хүнхэр сооохи мүльһэн дээшээ хүрэн, тон түргэнөөр хайлажа захалһан байгаа ха. Хада уулануудай хяра оройн мүльһэнэй хайлахада гараһан уһан түрүүшээр полярна хүнхэрые эзэлээд, саашадаа Барабинска хотогор дайдаар дамжан урдажа, Каспиин далайе бии болгоһон гэдэг.

СССР-эй хойто зүг тухай иимэ ойлгомжо үгы болошоһон Санниковай газар дайда тухай үльгэр домогой нюусые мэдэхэ, Мүльһэтэ далайе зүбшөөн, мүн тэрэнэй арлнууд дээрэ, үнгэрхэдөө Новосибирскэ арлнуудай аймагта хэмжээтэй ехээр холын Котельниковэй арал дээрэшье мамонтнуудай, бүри урда сагай амитадай олон тоото араг яһанай олдоһые тайлбарилха арга олгоно.

Павел СИРОТЕНКО, хизаар ороноо шэнжэлэгшэ. (АПН).

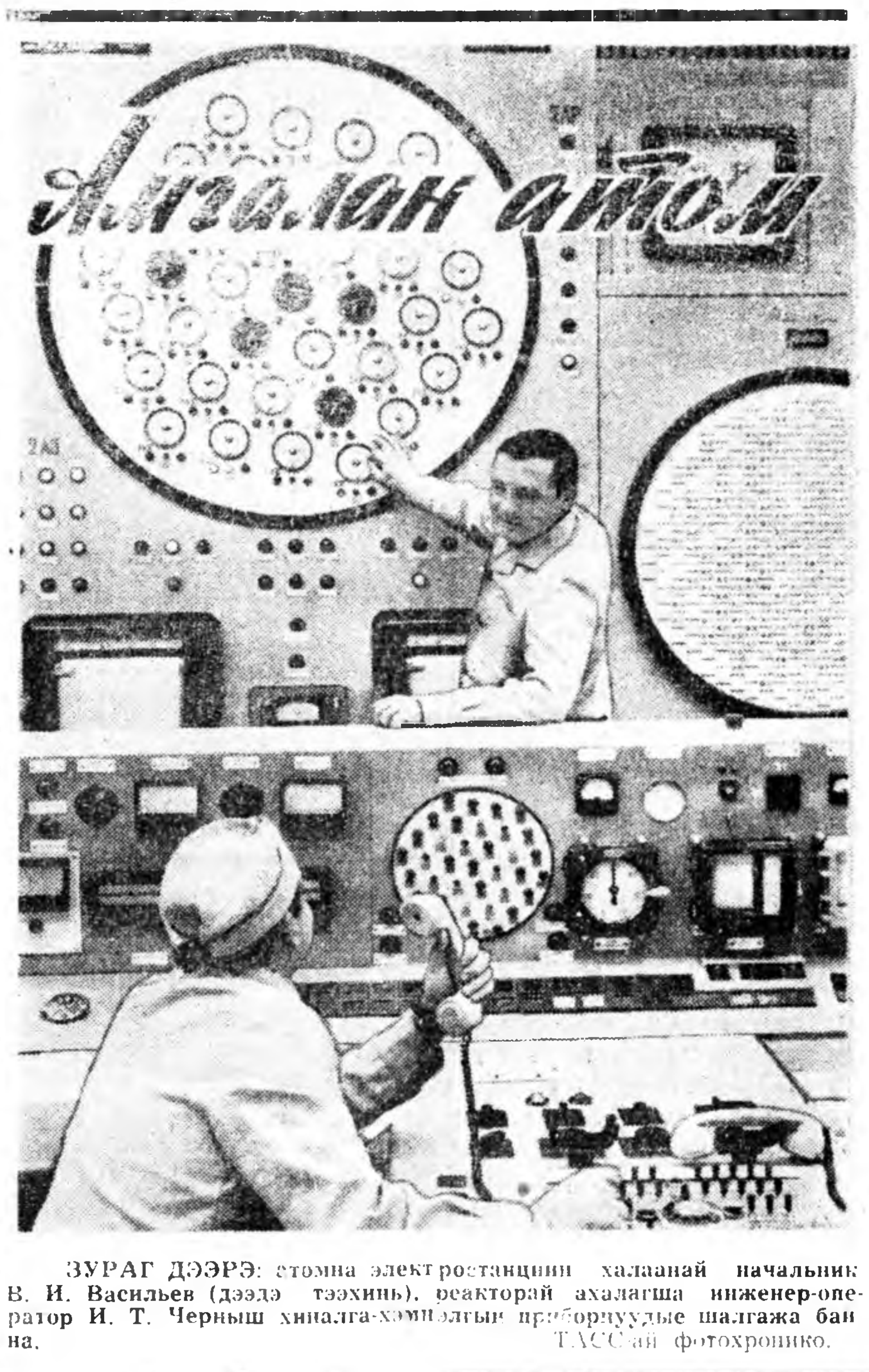

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: атомна электростанциин халаанай начальник В. И. Васильев (дээдэ тээхинь), реакторай ахалагша инженер-оператор И. Т. Черныш хиналга-хэмжэлгын приборнуудые шалгажа байна. ТАСС-ай фотохронико.

ЗҮРХЭНЭЙ... МИКРОФОН

Профессор Вернер Порстман (ГДР) Нобелевскэ шангай лауреат, профессор Форсманой дүй дүршэлые халан абажа, сүтэа хүдэлдэг нүхэдтэеэ хамта тусхай зондын туһаламжаар зүрхэ шэнжэлхэ онол арга улам нарижуулһан байна.

Профессор Форсман зүрхэнэй баруун хубидань лэ зонд оруулжа шэнжэлдэг болоһон байгаа. Шуһанай гүйдэлэй урдаһаа һудал соогуур зонд табижа, зүрхэнэй зүүн хубидашье «хүрэжэ» шадаха байха гэжэ Берлинэй хэдэн врачнууд тодоруулһан юм. Тиигэһэнэй үндэһөөр, бүри тодорхой һайнаар үбшэниень танихa аргатай болоо. Жэшээлхэдэ, бишыхан манометр табижа, зүрхэн соохи дарасые хэмжэн тодорхойлхо, эдэ хубинуудһаань шуһа абажа шэнжэлхэ арга олоһон байна. Профессор Портсманой онол аргаар зүрхэнэй толго хүдар тон бишыхан, 1,1 мм. диаметртэй микрофонуудые табина. Тэдэнь зүрхэнэй хаанаа шэмээтэй болоһые мэдэдэг юм.

(АПН).

Гэрэй пол ба хана гоёодог лигнопласт гэжэ шэнэ материалые Красноярска хэмэл каучугай заводой түбэй лабораториин хүдэлмэрилэгшэд бии болгоо.

Энээниие буйлуулхадаа, химическэ заводой үлэгдэлнүүд болохо лигнин ба бусад зүйлнүүдые хэрэглэһэн байна.

Лигнопластын бортогор хуудаһанууд байхадань, вулканизацида халта оруулдаг юм. Тиигэһэнэй һүүлдэ тусхай будагаар

ЛИГНОПЛАСТ

үнгэлэгдөөд, гоёхон плиткэнүүд болгогдон тайрагдадаг байна. Энээниие гэрэй пол ба хана гоёохын тула хэрэглэжэ болохо юм.

Шэнэ материалые шалгаад үзэхэдэ, тон һайн шанартай: релин ба линолеумһоо бүхэ, нугаргагүй, уһанда, кислотада нурасагүй байба. Дулаа дамжуулгын талаар модонтой адли.

Мэргэжэлтэдэй бодожо үзэһэнэй ёһоор, лигнопластые бүтээлгэ линолеумһоо хоёр дахин хямда болоно.

Жан КАЦЕР,
АПН-эй корреспондент.

ШЭНЭ ЁҺОНОЙ ФЕРМЭ

Орон дотор мүнөөдөө гансахан иимэ шэнэ ёһоной фермэ бии. Энэмнай хүдөө ажахые электрын элшэ хүсөөр хангаха бүхэсоюзна научно-шэнжэлэлгын институдай Истринскэ туршалгын ажахыда эмхидхэгдэнхэй.

Тус бүридөө 200-гаад үнеэдэй байдаг гурбан байратай энэ фермын бүхы ажалынь оньһожоруулагданхай, тэжээл хубаажа үгэхэ, байрыень арилгаха, үнеэдые һааха, һү буйлуулха ба багсалха оньһон түхеэрэлгэнүүд электрын ба автомадай хүсөөр хүдэлгэгдэнэ.

Эдэ бүгэдын ашаар иимэ үрэдүн туйлагдаа. Фермын һүн хододоо амтатай, сэбэр байдаг. Эндэ үдэр бүри 10 тонно шахуу иимэ продукци буйлуулагдана. Центнер һү буйлуулхын тула час соо 5 хүн хүдэлмэрилхэ зэргэтэй, тэрэнэй өөрынь үнэ сэн 4,9 түхэриг болоно. Фермэ-заводой жэлэйнь олзо оршо 260 мянган түхэриг.

(ТАСС).

Хүн зоной ажаһуу... рэглэмжэ хангаха 934 ... ти ба мастерской һүү... жэл соо Донецка ... нээгдээ. 1969—1970 ... үшөө 450 иимэ пр... нээгдэхээр хараалагда...

Донецк хотодо б... байгаа шэнэ фабрика ... механика» гэжэ на... Конвейернэ линиинүүд... сагай оньһон нарии т... нүүдтэй энэ үйлэдбэри...

ҺОНИН ПРЕДПРИЯТИ...

риин часуудые, б... тоолодог машинанууд... гой ба фотоаппарадуу... оньһон приборнуудые ... рилдаг болохо юм.

Донецк хотодо ай... рэглэдэг радио боло... зорнүүдэй байшан ... Тэндэнь телевизор, ра... ник, магнитофон заһа... скоп һэльбэн һэргээх... ёмнигуудые шэнэдхэх... хиналга-хэмжэлгын ... дые заһаха ба шалга... тори бии байха.

А. ШКА...

ХОЛБОО СОРГО—XX зуун жэлэй хар...

Холбоо сорго эгээн үрэтэй, һайн транспорт юм. Гэбэшье энээниие нефть ба газ зөөхэдөөл хэрэглэдэг болонхой. Холбоо соргоор нефть зөөхэдэ, түмэр замайхиһаа һайн байһыень тодорхойлон тайлбарилхые оройдоо арбаад жэлэй үеэр экономистнуудта дурадхагдаа байгаа. Энээнэй үлүү һайниие мүнөө тодоруулалтагүй: онсол ушарнуудта нефть цистернүүдээр зөөгдэнэ. Дамжуулдаг соргонуудые һаянай олон хүдэлмэридэ хэрэглэдэг боложо байна. Агаарай ба уһанай туһаламжаар шэнгэн зүйлнүүдһээ, газһаа гадна, мүн хатуу материалнуудые улам ехээр дамжуулдаг болоходо байнхай. Хатуу материалые жэжэ болоторинь бутаргаад, һүүлдэнь шэнгэн юумэнтэй холижо сорго соогуур дамжуулһанай удаа уһанһаань илгажа абадаг юм. Иимэ арга нүүрһэнэй шахтануудта, түмэрэй, зэдэй ба никелиин уурхайнуудта үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Шухала холисогүй шороонь тиигэжэ илгадаг гү, али рудые баяжуулгын фабрикада дамжуулдаг байна. Иимэ соргонууд уга бэшэ — хэдэн зуугаад метрһээ арбаад километр хүрэтэр хэмжээтэй байдаг. Иимэрхүү зуу гаран дамжуулдаг соргонууд мүнөө бии.

Совет эрдэмтэд Москвада болоһон Дэлхэйн VII энергетическэ конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Канско-Ачинскын, Ураалай ба Поволжиин хооронддохи нүүрһэ дамжуулха соргын проект тухай мэдээсээ һэн. 1420 миллиметр диаметртэй соргоор жэл бүри 50 мянган тонно хүрэтэр нүүрһэн хэдэ мянган километртэ дамжуулагдаха болоно.

Хатуу материалнуудые шэнгэн юумээр түлхюулэн дамжуулхаһаа гадна, мүн амһартануудсоо, түмэр капсуланууд гү, али пластмассова мэшээгүүд соо хэжэ дамжуулхада болохо. Тиимэ капсулануудые сорго худар хэһэг хэһэгээр гү, али үргэлжэ лентээр табидаг байна. Иимэ аргаар эдеэ хоолой зүйлнүүд, химическэ ба бусад продукциинуудые зөөгдэжэ магад. Капсуланууд соргоһоо гарамсаараа конвейер дээрэ буугаад, тэндэ хооһологдоһоной һүүлээр тэрэл соргоороо гү, али ондоо аргаар һөөргөө бусаха. Иимэ арга технологическа талаараа орёо бэшэ, ашагтай.

Шулуу нүүрһэ контейнернүүд соо хээд, соргоор дамжуулдаг арга Днепропетровскэ хэдэн жэлэй турша соо хэрэглэгдэжэ байнхай. Москвадахи академик Губкинай нэрэмжэтэ нефтехимиин ба газай промышленностиин институдай кафедра энэ талаар теоретическэ, туршалгын ехэ хүдэлмэри хэжэ байдаг. Пневмо (агаараар түлхюулэн табидаг) транспорт — бишыхан холбоо сорго үнинэй мэдээжэ юм. Пневмопочто томо томо почтамтнуудта, түмэр харгын станцинуудта дэлгэрэнги. Жэшээлхэдэ, Московско түмэр харгынхид ерэһэн составуудай документнүүдые капсуланууд соо хээд, пневмопочтын туһаламжаар диспетчерскэ пунктда дамжуулна. Холо ябаха пневмотранспорт бии болгохын тула Советскэ Союзда, США-да мүнөө теоретическа ба туршалгын ехэ хүдэлмэри ябуулжа байнхай. Хүсэтэ компрессорнүүдээр үлеэгдэн гараһан агаарай эршээр түлхигдэдэг контейнернүүд холбоо сорго соогуур угаа түргэн дүүлидэг. Байгаалиин газые эндэ түлхигшэ хүсэн болгон хэрэглэхэдэ тон ашагтай.

Дамжуулдаг соргоор пассажирнуудыеншье зөөхэ ехэ арга боломжо бии. Тиимэ холбоо сорго ... бильтай, түмэр харгытай ... жэшэжэ болохо байна. ... ниншье өөрын һайн та... гү, али бүри тодоор хэл... рэсэтэй лэб даа.

Тоолон бодожо үзэһэ... сорго соогуур дамжуулх... тай, гарза багатай, зохи... затай. Капсула-вагон гүрэ... хэд метр диаметртэй, мү... рогой туннелиин диаметр... дэг бага, бетонлогдоһон ... таллическа сорго соогу... болоно.

Ябахада зөөлэн бай... агаарай подушка дээрэ ... капсула хэрэглэгдэхэ ... сорго сооһоо агаарай за... шахан гаргабал — капсу... най скоростьдо дүтэрх... дабшадаг болохо. Бүри ... соо 3 мянган километр д... сула-вагон бүтээхэ проект...

Александр ...
экономикын эрдэмэй ...

САКСАУЛАЙ «ХУЯГ»

Сул талын үйрхэй элһые тогтоохо гээшэ бэрхэтэй хэрэг. Тариигдамал саксаул, черкез, кандым гэхэ мэтэ ургамалнууд лэ тиимэ элһэнэй урдахые болюулдаг. Гэхэ зуура, тэдэниие ургуулхань тон орёо түбэгтэй: урдажа ябаһан элһэн бэеэ хүсэнги ургамалнуудта хаагдажа тогтодог болобошье, залуу ургамалнуудые гэмтээдэг байна.

Ташкентын түмэр замай инженернүүдэй институдай эрдэмтэд нэгэ иимэ арга олоо. Ургамалнуудые тариһанай һүүлээр битумна эмульси хэдэн миллиметр зузаанаар элһэн дээрэ адхахые дурадхаа. Урдадаг элһэн дээрэ адхагдаһан тиимэ эмульси элһые барижа тогтоодог, шиигэ нойтоной үүрал болон дэгдэлгые хороодог, залуу ургамалнуудай бэежэхэдэ шухала арга боломжо хангадаг байба.

Битумна хушалта доро хэбтэһэн саксаулай үрэһэнэй сараса зургаа дахин түргэдөөд, энэнь сезон соо метр шахуугаар элһэнһээ дээшэ билтайн горана. Үндэһэниинь хүрэһэн соохи уһа шиигээр элбэг үедэ хүрэдэг байна.

Иосиф СИГАЛОВ.
(АПН).

ЭМТЭ МЁД

Предприятиинь 28 жэлэй туршада буйлуулан үйлэдбэрилһэн зүйлнүүдэйнь дээжэнүүд Краснодарска биохимическэ ба витаминнай комбинадай директор Александр Солодухинай шкаф соо суглуулагданхай. Тэндэ каротиншье, эдеэ хоолдо ородог витаминууд, промышленностьда шухала будагууд, ветеринарида шухала йодинол гэжэ эм болон бусад олон буйлуулмал зүйлнүүд бии. Гэхэ зуура, олон тоото хайрсагханууд, пакетэнүүд, шэлэн амһартахануудай дундаһаа нястаашагаар хаагаатай баанханууд онсо анхарал татаба. Тэдэнэй гаршагууд дээрэ: «Вишнинн мёд», «Гүлзөөргэнын мёд», «Һүнэй мёд», «Морхообой мёд» гэжэ бэшээтэй.

Зүгынүүдэй байра харахаяа Александр Солодухинтай хамта ошообобди. Тэрэнь ехэ бэшэ: зүгынь 500 бүлэһөө бүридэнхэй байба. Энэ ажахы тухайдаа хөөрэхэһөө урид намайе столдо уриба. Тэндэ табяатай мёдойнь үнэр ба амтан үхэр нюдэнэй, гүлзөөргэнын, морхообой түһөөтэй аад, өөрын өөрсэ хоншуухан үнэртэй байгаа һэн. Энээниие ямар аргаар буйлуулаа гэжэ һананат?

— Иимэ мёд бии болгохо гэһэн бодол гэнтэ түрөө юм. Эндэхи зүгышэдэй нэгэн дэлхэйн нэгэдэхи дайнай урда тээ мёдто сироп нэмээд, олон янзын мёдуудые буйлуулһан байгаа гэжэ намда нэгэтэ хөөрөө бэлэй. Зүгынүүд ургамалай сэсэглэхэ үедэ мёд суглуулдаг заншалтай. Тиигэһэнэй һүүлээр нилээд удаан сагай туршада — дахинаа сэсэглэхэ хүрэтэрнь нэгэ һаа мёдоо эндэг, үгышье һаа — тэдээндэ гэжэ тусхайлан суглуулагдаһан тэжээлээр хоол хэдэг.

Ургамалай дахинаа сэсэглэхэ хүрэтэр ... тэжээлдэнь үйрүүлэгдэһэн морхообой гү ... сэй каша нэмэбэл яахаб гэһэн бодол түр... туршаад, элдэб «сортын» мёд гаргажа ... гаа. Жэмэсэй элдэб янзын витамину... шанарые гээнгүй мёд дотор үлэһэн ба... һээ гадна, тиимэ мёд витаминуудайнгаа ... шанарые олон жэлдэ үлөөдэг, орёолто... һураггүй һайнаар хадагалагдадаг боло...

Дүрбэн жэлэй урда тээ, СССР де... рүүн ман... та B_3 гэжэ ... мическэ ар... бэрилгэдэ... юм.— гэжэ ... хин хөөрө... витамин ... кальци) то... мэндэ туһа...

Энэ кислота бүхы ургамалнуудта, ам... эдеэ хоолой бүхы продуктнууд дотор б... неврит, экземэ, хии ханяада, хото-хоол... үбшэнүүдые эмшэлхэдэ ехэ туһатай. ... витамин мүнөө ороной эмнэлгын олохо... хэрэглэгдэдэг болонхой.

Иимэ витаминаар элбэг мёд бии бол... гээшэ гү? Зүгын тэжээлдэ пантотена... жэ, витаминтай мёд гаргажа абаа һэн...

Манай мёд мүнөө Краснодарай мед... зургаанай нэгэндэ туршагдан шалгагд... Эмшэдэй түрүүшын тобшололой ёһоор, ... тай мёд хэдэн янзын үбшэнүүдые эм... даг байна.

Витали...

«САДКО-2»—УҺАН ДОРОХИ СТАНЦИ

Ленинградай гидрометеорологическа институдай, СССР-эй Наукануудай академиин акустикын институдай бүлэг мэргэжэлтэд уһан доро шэнжэлгэ хэхэ шэнэ лаборатори бии болгоо гэжэ «Природа» журналай мартын номерто мэдээсэгдээ һэн. Тэрэнь «Садко-2» гэжэ нэрэтэй, хоорондоо холбоотой хоёр бүмбэгын түхэлтэй юм. Дээдэхи соонь хүнэй байха таһалгa, залан хүдэлгэхэ оньһонуудай таһаг, доодохи соонь — шэнжэлэгшэдэй хэрэгсэлнүүдээ орхихо, тусхай хубсаһануудаа тайлаха ба ондоо юумэ үмдэхэ таһалга бии. Энэ лабораториин хэрэглэмжые уһан дээрэхи корабль гү, али эрье дээрэ байдаг пост хангана. Амилха агаар тусхай шлангаар (корабльһаа гү, али эрье дээрэһээ) дамжуулагдана. Телефоноор харилсаа холбоо хэнэ.

«Садко-2» хөөрэсэтэй хүнгэн юм. Тэрэнэй дээшээ хөөрэшэхэгүйн тула дооронь томо юумэ (олон тонно болохо түмэр-бетон) шангатагалдаг. Доошонь табигдаһан якорьһаа лаборатори тээшэ аргамжа татаатай. Тэрэниие доошонь табихада «Садко-2» дээшээ хөөрэдэг, харин дээшэнь татабал — лаборатори доошоо шэнгэжэ үргэлжэлдэг.

«Садкоё» Сухумиин хушуун шадар туршажа үзөө. Тиихэдээ 25 метр гүнзэгыдэ буулгаһан байна. Гэхэ зуура, шэнжэлгэ хэгшэ эрдэмтэд энэ гэрээ бүришье доро оруулжа шадаха байгаа. Хоёр шэнжэлэгшэ (инженер ба океанолог) уһан доро үдэр, һүниин илгаагүй шэнжэлгэ, адаглалга хэжэ үргэлжэлөө. Эдэнэр аквалангнуудаа үмдөөд, үе үе таһалгаһаа гаража, 40—50 метртэ хүрэтэр доошоо ошодог байба. Сухумиин хушууида нэгэ һүни ехэ шуурган болоходонь акванавтнууд һэрэшьегүй. Эрьетэй харил... таһарһан аад, дала... намдамсаар һэргэ... Эдэ шэнжэлэгшэд 10 ... дорохи байшан соо ... жэлтэ хээ.

Редактор Ц. Ц. ЦИБ...

Гор. Улан-Удэ, ... управления по печати ... Министров БурАССР ...
Н-02444.

АВТОМАТ ЖОЛООДОГШОТОЙ ТРАКТОР

Грузиин Наукануудай академиин машинануудай механикын ба полимерна материалнуудай институдай эрдэмтэд, конструкторнууд иимэ автомат бии болгоо. Тусхай фото-оньһотой түхеэрэлгын туһаламжаар жолоодожо тракторнуудые ябуулха арга олдонхой. Энэ түхеэрэлгэнь бураздаагай хойноһоо анхаралтайгаар адаглан хинадаг, тракторые залан ябуулха дохёо автомат оньһоор дамжуулдаг. Ленинградай трактор бүтээгшэдые энэ шэнэ түхеэрэлгэ һонирхуулаа. Тиигээд К-700А гэдэг хүсэтэ тракторта иимэ автомат түхеэрэлгэ тодхохо гэжэ шиидээ. Эндэхидэй дурадхалаар тэрэ түхеэрэлгэ бүри оньһон нарин болгогдоод, тракторист-автомат үдэрһөө гадна, һүниндөөшье тракторые һаадгүй жолоодоно. (ТАСС).

ГЭРТЭНЬ АРГАЛДАГ АППАРАТ

«Ультразвук» гэжэ шэнэ аппарадые медицинскэ прибор ба түхеэрэлгэнүүдые шэнжэлэн нарижуулдаг бүхэсоюзна институт ухаалан зохёогоо. Энээниие үбшэн хүнэй гэртэнь асаржа аргалдаг болонхой. Радикулит, неврэлги, ишиас, артрит гэхэ мэтэ олон янзын үбшэнүүдые эмшэлнэ. Юуб гэхэдэ, эмшэлгын газарта гэрэлээр шаруулжа аргалуулһанай һүүлээр газаа гаража ябабал, хүйтэ абажа болохо бшуу.

Портативна бэшэдэг машинкын хэмжээтэй соморхон аппарадые абаад ябахада тон зохид. Энээниие үбшэн хүнэй байрада асаржа, 110(127)220 вольт напряжениитэй электрын переменнэ тогтой холбон тодходог юм. (АПН).